

TIESAS ATZINUMS 1/03 (plēnumš)

2006. gada 7. februārī

Satura rādītājs

Situācija, kādā tika iesniegts lūgums sniegt atzinumu	I - 1155
EK līguma atbilstošie noteikumi	I - 1155
Kopienas instrumenti, kas bija spēkā brīdī, kad tika iesniegts lūgums sniegt atzinumu	I - 1158
Regula (EK) Nr. 44/2001	I - 1158
Briseles konvencija	I - 1159
Lugāno konvencija	I - 1160
Pārskats par sagatavošanas darbu un dokumentiem, kas saistīti ar Paredzētā nolīguma izstrādi	I - 1161
Paredzētā nolīguma priekšmets un Padomes lūgums sniegt atzinumu	I - 1163
Dalībvalstu un iestāžu rakstveida apsvērumi	I - 1166
Par lūguma pieņemamību	I - 1167
Par būtību	I - 1167
Par tieši noteiktas ārējās kompetences pastāvēšanu	I - 1168
Par netiešas ārējās kompetences pastāvēšanu	I - 1168
Par ekskluzīvās kompetences, kas balstīta uz spriedumā lietā AETR izklāstītajiem principiem, pastāvēšanu	I - 1170
— Atbilstošās jomas noteikšana	I - 1176
— “Nošķiršanas klauzula”	I - 1183
— Paredzētā nolīguma noteikumu un iekšējo Kopienas normu līdzība	I - 1186

Dalībvalstu un iestāžu mutvārdu apsvērumi	I - 1189
Par Tiesas uzdoto pirmo jautājumu	I - 1190
Par Tiesas uzdoto otro jautājumu	I - 1191
Par Tiesas uzdoto trešo jautājumu	I - 1192
Par Tiesas uzdoto ceturto jautājumu	I - 1193
Tiesas nostāja	I - 1194
Par lūguma pieņemamību	I - 1194
Par būtību	I - 1195
Par Kopienas kompetenci noslēgt starptautiskus nolīgumus	I - 1195
Par Kopienas kompetenci noslēgt Jauno Lugāno konvenciju	I - 1200
— Par normām par tiesu jurisdikciju	I - 1202
— Par normām, kas attiecas uz nolēmumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās	I - 1209

Atzinuma procedūra C-1/03

par lūgumu sniegt atzinumu atbilstoši EKL 300. panta 6. punktam, ko 2003. gada 5. martā iesniedza Eiropas Savienības Padome.

TIESA (plēnumis)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*] (referents), K. Šimans [*K. Schiemann*], J. Makarčiks [*J. Makarczyk*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], P. Kūris [*P. Kūris*], E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Klučka [*J. Klučka*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*] un E. Levits,

sekretāri H. fon Holšteins [*H. von Holstein*], sekretāra palīgs, un M. F. Kontē [*M.-F. Contet*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 19. oktobrī,

izvērtējusi apsvērumus, ko sniedza:

— Eiropas Savienības Padomes vārdā — J. Šute [*J. Schutte*] un Dž. P. Hīkss [*J. P. Hix*], pārstāvji,

— Čehijas valdības vārdā — T. Bočeks [*T. Boček*], pārstāvis,

— Dānijas valdības vārdā — J. Molde [*J. Molde*], pārstāvis,

— Vācijas valdības vārdā — V. D. Plesings [*W. D. Plessing*], A. Dītrihs [*A. Dittrich*], kā arī A. Tīmane [*A. Tiemann*], pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā — A. Samoni-Randu [*A. Samoni-Rantou*] un S. Hala [*S. Chala*], pārstāves,

— Spānijas valdības vārdā — N. Diasa Abada [*N. Díaz Abad*], pārstāve,

- Francijas valdības vārdā — R. Abraāms [*R. Abraham*] un Ž. de Bergess [*G. de Bergues*], kā arī A. Bodāra-Ermāna [*A. Bodard-Hermant*], pārstāvji,

- Īrijas vārdā — D. O'Hagans [*D. O'Hagan*], Dž. Gormlijs [*J. Gormley*], pārstāvji, kam palīdz P. Skrīnans [*P. Screenan*], SC, un N. Hailande [*N. Hyland*], BL,

- Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis,

- Nīderlandes valdības vārdā — S. Terstala [*S. Terstal*], pārstāve,

- Polijas valdības vārdā — S. Krolaks [*S. Królak*], pārstāvis,

- Portugāles valdības vārdā — L. Fernandišs [*L. Fernandes*] un R. Koreija [*R. Correia*], pārstāvji,

- Somijas valdības vārdā — A. Gimareša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*], pārstāvji,

- Zviedrijas valdības vārdā — A. Kruse [*A. Kruse*], pārstāvis,

- Apvienotās Karalistes valdības vārdā — R. Kodvela [*R. Caudwell*], pārstāve, kam palīdz A. Dešvuds [*A. Dashwood*], *barrister*,

- Eiropas Parlamenta vārdā — H. Dauntjers Tebenss [*H. Duintjer Tebbens*] un A. Kaijola [*A. Caiola*], pārstāvji,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — H. Iglešias Buigess [*J. Iglesias Buhigues*], A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*] un M. Vailderspins [*M. Wilderspin*], pārstāvji,

2005. gada 15. aprīlī slēgtā apspriedē uzklusijusi pirmo ģenerālvokātu L. A. Hēlhuđu [*L. A. Geelhoed*] un ģenerālvokātus F. Dž. Džeikobsu [*F. G. Jacobs*], F. Ležē [*P. Léger*], D. Ruisu-Harabo Kolomeru [*D. Rutz-Jarabo Colomer*], A. Ticano [*A. Tizzano*], K. Štiksu-Haklu [*C. Stix-Hackl*], J. Kokoti [*J. Kokott*] un M. Pojarešu Maduro [*M. Poiares Maduro*],

sniedz šo atzinumu.

Atzinums

- 1 Lūgums attiecas uz Eiropas Kopienas ekskluzīvo vai dalīto kompetenci noslēgt jauno konvenciju par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās, kuras mērķis ir aizstāt pašreizējo Lugāno konvenciju (turpmāk tekstā — “Paredzētais nolīgums” vai “Jaunā Lugāno konvencija”).

2. Saskaņā ar EKL 300. panta 6. punktu "Eiropas Parlaments, Padome, Komisija vai dalībvalsts var saņemt Tiesas atzinumu par to, vai paredzētais nolīgums ir saderīgs ar šo Līgumu. Ja Tiesas atzinums ir negatīvs, nolīgums var stāties spēkā tikai saskaņā ar 48. pantu Līgumā par Eiropas Savienību".

Situācija, kādā tika iesniegts lūgums sniegt atzinumu

EK līguma atbilstošie noteikumi

3. EK līguma trešās daļas IV sadaļa, kas Līgumā ir iekļauta ar Amsterdamas līgumu un kas grozīta ar Nicas līgumu, veido juridisko pamatu Kopienų tiesību aktu pieņemšanai jomā, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās.
4. Šajā sakarā EKL 61. panta c) punkts paredz:

"Lai pakāpeniski radītu telpu, kurā valda brīvība, drošība un tiesiskums, Padome:

[..]

- c) paredz pasākumus attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kā paredzēts 65. pantā."

5 EKL 65. pants ir formulēts šādi:

“Pasākumi tiesu iestāžu sadarbībai pārrobežu civillietās, kurus nosaka saskaņā ar 67. pantu un tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai, ir arī:

a) uzlabošana un vienkāršošana:

— pārrobežu sistēmā tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanai;

— sadarbībā pierādījumu vākšanā;

— nolēmumu, tostarp ārpustiesas nolēmumu, atzīšanā un izpildē civillietās un komerclietās;

b) saderības veicināšana noteikumos, ko dalībvalstis piemēro attiecībā uz tiesību normu kolizijām un jurisdikcijas konfliktiem;

c) šķēršļu likvidēšana civillietu labākai izskatīšanai, vajadzības gadījumā sekmējot dalībvalstīs piemērojamo civilprocesuālo normu saderību.”

6 EKL 67. panta 1. punkts paredz:

“Piecu gadu pārejas laikā pēc Amsterdamas līguma stāšanās spēkā Padome lēmumus pieņem vienprātīgi pēc Komisijas priekšlikuma vai kādas dalībvalsts ierosinājuma, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu.”

7 Jānorāda arī, ka saskaņā ar EKL 69. pantu EK līguma trešās daļas IV sadaļu “piemēro, ievērojot noteikumus Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju un Protokolā par Dānijas nostāju [...]”. Kā izriet no šiem diviem protokoliem, Protokols par Dānijas nostāju (turpmāk tekstā — “Dānijas protokols”) darbojas citādāk nekā Protokols par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju. Saskaņā ar pēdējo minēto protokolu Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, kā arī Īrija, ja tās vēlas, var atzīt, ka tām ir saistoši pamatojoties uz EKL 61. panta c) punktu pieņemtie instrumenti, nepastāvot pienākumam atteikties no šī protokola kā tāda. Dānijas Karalistei savukārt šādas iespējas nav. Tādējādi regulas, kas, pamatojoties uz minēto IV sadaļu, ir pieņemtas jomā, kura ir saistīta ar tiesu iestāžu sadarbību civillietās, Dānijai nav saistošas un tai nav piemērojamas.

8 EKL 293. pants (bijušais EK līguma 220. pants), kas ietilpst Līguma sestajā daļā, kurā ir iekļauti vispārīgi un nobeiguma noteikumi, nosaka:

“Vajadzības gadījumā dalībvalstis rīko savstarpējas sarunas, lai nodrošinātu šādas savu pilsoņu intereses:

[..]

— vienkāršotu formalitātes, kas reglamentē tiesu spriedumu un šķīrējtiesu nolēmumu savstarpēju atzīšanu un izpildi.”

- 9 Citi Līguma noteikumi ir izmantoti kā juridiskais pamats Kopienas nozaru instrumentu pieņemšanai, kuros papildus ir iekļautas normas par kompetenci. Padome kā piemēru min X sadaļu Padomes 1993. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV 1994, L 1, 1. lpp.), kas balstīta uz EK līguma 235. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 308. pants), un 6. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 16. decembra Direktīvā 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā (OV 1997, L 18, 1. lpp.), kura balstīta uz EK līguma 57. panta 2. punktu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 47. panta 2. punkts) un EK līguma 66. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 55. pants).

Kopienas instrumenti, kas bija spēkā brīdī, kad tika iesniegts lūgums sniegt atzinumu

Regula (EK) Nr. 44/2001

- 10 Ar Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu [nolēmumu] atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) tika ieviests vispārējs režīms, kas attiecas uz jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu, kā arī izpildi un kas ir piemērojams Kopienā civillietās un komercietās.
- 11 Visās dalībvalstīs, izņemot Dānijas Karalisti, šī regula aizstāja Konvenciju par jurisdikciju un nolēmumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kas noslēgta Briselē 1968. gada 27. septembrī, pamatojoties uz EK līguma 220. panta ceturto ievilkumu (jaunajā redakcijā — EK līguma 220. panta ceturtais ievilkums, kas savukārt vēlāk kļuva par EKL 293. panta ceturto ievilkumu) (OV 1972,

L 299, 32. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos (OV L 304, 1. lpp., un — teksts ar grozījumiem — 77. lpp.), 1982. gada 25. oktobra Konvenciju par Grieķijas Republikas pievienošanos (OV L 388, 1. lpp.), 1989. gada 26. maija Konvenciju par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos (OV L 285, 1. lpp.) un 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos (OV 1997, C 15, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Briseles konvencija”).

- 12 Saskaņā ar Dānijas protokolu Regula Nr. 44/2001 neattiecas uz Dāniju. Savukārt saskaņā ar Protokola par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju 3. pantu šīs dalībvalstis ir darījušas zināmu savu vēlēšanos piedalīties minētās regulas pieņemšanā un piemērošanā.
- 13 Tiesas kompetencē ir interpretēt Regulu Nr. 44/2001 EKL 68. un 234. pantā izklāstītajos apstākļos.

Briseles konvencija

- 14 Tā kā saskaņā ar Dānijas protokolu Regula Nr. 44/2001 Dānijas Karalistei nav saistoša un tai nav piemērojama, attiecībā starp šo dalībvalsti un valstīm, kam Regula Nr. 44/2001 ir saistoša, joprojām ir piemērojama Briseles konvencija. Tomēr ir jānorāda, ka 2005. gada 19. oktobrī Briselē tika parakstīts Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Dānijas Karalisti par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās, kura parakstīšana Kopienas vārdā tika apstiprināta ar Padomes 2005. gada 20. septembra Lēmumu 2005/790/EK (OV L 299, 61. lpp.), ņemot vērā Padomes lēmumu par minētā nolīguma noslēgšanu.

- 15 Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomu ierobežo EKL 299. pants, kurā ir noteikta Līguma teritoriālā piemērojamība, kaut gan Briseles konvencija kā starptautisko tiesību konvencija attiecas uz atsevišķām dalībvalstīm piederošām aizjūras teritorijām. Runa ir par Francijas Republikas aizjūras teritorijām, kā arī Majoti un par Nīderlandei piederošo Arubu, neskarot citas dalībvalstis. Līdz ar to minēto konvenciju turpina piemērot šīm teritorijām.
- 16 Saskaņā ar Protokolu par 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un nolēmumu izpildi civillietās un komercietās interpretāciju Tiesā, kas parakstīts Luksemburgā 1971. gada 3. jūnijā (OV 1975, L 204, 28. lpp.), Tiesas kompetencē ir interpretēt Briseles konvenciju.

Lugāno konvencija

- 17 Lugāno konvencija par jurisdikciju un nolēmumu izpildi civillietās un komercietās, kas parakstīta Lugāno 1988. gada 16. septembrī (OV L 319, 9. lpp., turpmāk tekstā — “Lugāno konvencija”), tika pieņemta saistībā ar Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (turpmāk tekstā — “EBTA”) izveidi un to, ka EBTA līgumslēdzējas valstis un Eiropas Savienības dalībvalstis izveidoja sistēmu, kas analoga ar Briseles konvenciju izveidotajai sistēmai. Attiecīgās valstis, izņemot Lihtenšteinas Firstisti, to ratificēja. Ņemot vērā, ka vēlāk Eiropas Savienībai pievienojās vairākas EBTA valstis, vienīgās EBTA līgumslēdzējas valstis, kas šobrīd nav Eiropas Savienības dalībnieces, ir Islandes Republika, Norvēģijas Karaliste un Šveices Konfederācija, starp kurām bija arī Polijas Republika, kas minēto konvenciju ratificēja 1999. gada 1. novembrī, taču tā 2004. gada 1. maijā kļuva par Eiropas Savienības dalībnieci.

- 18 Lugāno konvencija ir paralēla Briseles konvencijai tādā ziņā, ka tās mērķis ir attiecībām starp valsti, kas ir pievienojusies Briseles konvencijai, un EBTA valsti, kura ir pievienojusies Lugāno konvencijai, kā arī EBTA valstu, kas ir Lugāno konvencijas dalībvalstis, savstarpējām attiecībām piemērot režīmu, kas ar dažiem izņēmumiem ir gandrīz tāds pats kā ar Briseles konvenciju ieviestais režīms.
- 19 Tiesas kompetencē nav interpretēt Lugāno konvenciju. Tomēr ar Protokolu Nr. 2 par vienveidīgu konvencijas piemērošanu tika ieviests mehānisms apmaiņai ar informāciju par tiesu nolēmumiem, kas taisīti atbilstoši šai konvencijai, un Eiropas Savienības dalībvalstis un valstis, kas nav tās dalībvalstis, parakstīja deklarācijas, lai nodrošinātu, cik vien iespējams, vienveidīgu minētās konvencijas un to Briseles konvencijā iekļauto noteikumu interpretāciju, kas ir līdzvērtīgi šīs konvencijas noteikumiem. Lugāno konvencijas Protokols Nr. 3 par tās 57. panta piemērošanu paredz, ka gadījumā, ja līgumslēdzēja valsts uzskata, ka kāds Kopienų iestāžu tiesību akta noteikums nav saderīgs ar šo konvenciju, līgumslēdzējas valstis nekavējoties paredz to grozīt, neskarot ar minēto Protokolu Nr. 2 ieviestās procedūras piemērošanu.

Pārskats par sagatavošanas darbu un dokumentiem, kas saistīti ar Paredzētā nolīguma izstrādi

- 20 1997. gada 4. un 5. decembra sesijas laikā Padome pilnvaroja *ad hoc* grupu, ko veidoja Eiropas Savienības dalībvalstu, kā arī Islandes Republikas, Norvēģijas Karalistes un Šveices Konfederācijas pārstāvji, uzsākt darbu, lai vienlaicīgi pārskatītu Briseles un Lugāno konvenciju. Diskusijām galvenokārt bija divi mērķi, proti, modernizēt abus ar šīm konvencijām ieviestos režīmus un likvidēt starp tām pastāvošās atšķirības.

- 21 Minētā *ad hoc* grupa tika pilnvarota, pamatojoties uz EK līguma 220. pantu, un šī grupa savu darbu pabeidza 1999. gada aprīlī. Šī grupa panāca vienošanos par dokumentu ar mērķi pārskatīt Briseles un Lugāno konvenciju. Šī vienošanās politiski tika apstiprināta Padomes 2184. sesijā, kas notika 1999. gada 27. un 28. maijā (1999. gada 30. aprīļa dokuments 7700/99 JUSTCIV 60).
- 22 Pēc tam, kad bija stājies spēkā Amsterdamas līgums, ar ko Kopienai tika piešķirtas jaunas kompetences saistībā ar tiesu iestāžu sadarbību civillietās, grozījumus, kurus *ad hoc* grupa bija piedāvājusi saistībā ar režīmu, kas ieviests ar Briseles konvenciju, vairs nebija iespējams iestrādāt, pārskatot šo konvenciju saskaņā ar EKL 293. pantu. Līdz ar to 1999. gada 14. jūlijā Komisija iesniedza Padomei regulas priekšlikumu, ar kuru bija paredzēts Kapienu tiesībās iestrādāt šīs grupas darba rezultātus. Tādējādi 2000. gada 22. decembrī Padome, pamatojoties uz EKL 61. panta c) punktu un 67. panta 1. punktu, pieņēma Regulu Nr. 44/2001, kas stājās spēkā 2002. gada 1. martā.
- 23 2002. gada 22. martā Komisija saistībā ar Lugāno konvenciju iesniedza ieteikumu Padomes lēmumam, ar kuru tai tiktu dota atļauja uzsākt sarunas starp Kapienu un Dāniju, ņemot vērā Protokolu par tās nostāju, no vienas puses, un Islandi, Norvēģiju, Šveici un Poliju, no otras puses, lai pieņemtu konvenciju par jurisdikciju un nolēmumu atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās, aizstājot 1988. gada 16. septembra Lugāno konvenciju [dokumenta SEC(2002) 298 galīgā versija].
- 24 2455. sesijas laikā, kas notika 2002. gada 14. un 15. oktobrī, Padome atļāva Komisijai uzsākt sarunas, lai pieņemtu Jauno Lugāno konvenciju, neskarot jautājumu par to, vai tās noslēgšana ietilpst Kopienas ekskluzīvajā kompetencē vai Kopienas un dalībvalstu dalītajā kompetencē. Tā pieņēma arī sarunu vešanas norādījumus.

- 25 Padomes 2489. sesijas laikā, kas notika 2003. gada 27. un 28. februārī, tā nolēma iesniegt Tiesā šo lūgumu sniegt atzinumu.

Paredzētā nolīguma priekšmets un Padomes lūgums sniegt atzinumu

- 26 Paredzētā nolīguma priekšmetu lūguma sniegt atzinumu 8.–12. punktā Padome ir aprakstījusi šādi:

“8 Ar Paredzēto nolīgumu tiktu izstrādāta jauna (Lugāno) konvencija par jurisdikciju un nolēmumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās. Paredzētā nolīguma priekšmets un saturs izriet no sarunu vešanas norādījumiem, kuros ir norāde uz pārskatīto tekstu (dok. 7700/99) un uz Padomes Regulu Nr. 44/2001, un tā mērķis ir Paredzētā nolīguma materiāltiesiskos noteikumus, cik vien iespējams, pielīdzināt Regulas Nr. 44/2001 noteikumiem.

- 9 Sarunu vešanas norādījumu 1. punkts noteic, ka Paredzētajā nolīgumā vajadzētu iestrādāt pārskatīto tekstu, kuru Padome apstiprināja 1999. gada 27. un 28. maijā, un ka nolīguma II un V sadaļas tekstu vajadzētu pielāgot, lai tas, cik vien iespējams, atbilstu Regulas Nr. 44/2001 tekstam, ņemot vērā to, ka nolīguma un tā protokolu teksti ir jāpielāgo, lai izskaidrotu to, ka Kopiena ir līgumslēdzēja puse.

10 Tādējādi ir paredzēts, ka Paredzētā nolīguma materiāltiesiskie noteikumi ir šādi:

- pirmajā sadaļā par piemērošanas jomu vajadzētu iestrādāt pārskatītā teksta 1. pantu;

- II sadaļai par jurisdikciju, cik vien iespējams, vajadzētu atbilst Regulas Nr. 44/2001 II nodaļai. Tomēr pārskatītā teksta 12.a panta 5. punkts attiecīgā gadījumā tiktu iekļauts Regulas Nr. 44/2001 14. panta 5. punkta noteikumu vietā;

- III sadaļai par atzīšanu un izpildi, cik vien iespējams, vajadzētu atbilst Regulas Nr. 44/2001 III nodaļai. Noteikumā par tiesisko palīdzību tomēr tiktu iekļauts otrais punkts;

- IV sadaļai par publiskas ticamības aktiem un izlīgumiem, cik vien iespējams, vajadzētu atbilst Regulas Nr. 44/2001 IV nodaļai;

- V sadaļai, kurā ir iekļauti vispārīgi noteikumi, cik vien iespējams, vajadzētu atbilst Regulas Nr. 44/2001 V nodaļas noteikumiem.

11 Sarunu vešanas norādījumu 2. punkts attiecas uz Paredzētā nolīguma VII un turpmāko sadaļu noteikumiem.

- Sarunu vešanas norādījumu 2. punkta a) apakšpunkts paredz, ka “Konvencija ir jāpapildina, lai izveidotu saikni ar Kopienu tiesībām un it īpaši ar Regulu Nr. 44/2001. Šajā ziņā būtu jāpieņem sistēma, kas ir paredzēta 1988. gada Lugāno konvencijas 54.b pantā. Vienā dalībvalstī pieņemti nolēmumi citā dalībvalstī ir jāatzīst un jāizpilda saskaņā ar Kopienu tiesībām”.

 - Sarunu vešanas norādījumu 2. punkta b) un c) apakšpunkts attiecas uz nolīgumiem par īpašiem jautājumiem un nolīgumiem par neatzišanu.

 - Sarunu vešanas norādījumu 2. punkta d) un e) apakšpunkts noteic, ka Paredzētajā nolīgumā ir jāiekļauj noteikumi, kas ļautu atrisināt īpašo Dānijas, Francijas aizjūras teritoriju, kā arī Nīderlandes Antiļu un Arubas situāciju. Ja Regula Nr. 44/2001 neattiecas ne uz Dāniju, ne Francijas aizjūras teritorijām, ne arī uz Nīderlandes Antiļām un Arubu, tad Paredzētajam nolīgumam principā vajadzētu attiekties arī uz šīm valstīm un teritorijām tāpat kā 1988. gada Lugāno konvencijai.

 - Sarunu vešanas norādījumu 2. punkta f) apakšpunkts noteic, ka Paredzētais nolīgums var stāties spēkā tikai pēc tam, kad to būs ratificējušas vismaz divas līgumslēdzējas puses. Ievērojot pārejas noteikumus un ņemot vērā nolīguma stāšanos spēkā attiecībā uz konkrētām līgumslēdzējām pusēm, Paredzētais nolīgums attiecīgām līgumslēdzējām pusēm aizstāj 1988. gada Lugāno konvenciju.
- 12 Pārskatītajā tekstā turklāt ir paredzēts izdarīt dažus grozījumus 1988. gada Lugāno konvencijas nobeiguma noteikumos, īpaši tajos, kas attiecas uz pievienošanu konvencijai, kā arī Konvencijai pievienotā Protokola Nr. 1., Nr. 2 un Nr. 3 noteikumos.”

27 Padomes lūgums sniegt atzinumu ir formulēts šādi:

“Vai Jaunās Lugāno konvencijas par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās noslēgšana, kā tas paredzēts šī dokumenta 8.–12. punktā, pilnībā ietilpst Kopienas ekskluzīvajā kompetencē vai tomēr Kopienas un dalībvalstu dalītajā kompetencē?”

28 Tiesas sēdē Padome precizēja, ka jautājums par kompetenci noslēgt starptautiskus nolīgumus par tiesu iestāžu sadarbību civillietās EKL 65. panta nozīmē praksē rodas bieži un ka dalībvalstu viedokļi šajā jautājumā atšķiras. Padome norāda, ka savā lūgumā sniegt atzinumu tā neatbalsta ne viedokli par ekskluzīvo kompetenci, ne arī viedokli par dalīto kompetenci, bet ka tā ir centusies, cik vien iespējams, precīzi analizēt dažādus Tiesas judikatūras aspektus.

Dalībvalstu un iestāžu rakstveida apsvērumi

29 Saskaņā ar Reglamenta 107. panta 1. punkta pirmo daļu lūgums sniegt atzinumu tika izsniegts Komisijai, kā arī Parlamentam, kas iesniedza apsvērumus. Saskaņā ar Tiesas Statūtu 24. panta otro daļu Tiesa uzaicināja arī dalībvalstis izteikt savu viedokli par šo lūgumu. Rakstveida apsvērumus iesniedza Vācijas, Grieķijas, Spānijas un Francijas valdība, Īrija un Itālijas, Nīderlandes, Portugāles, Somijas, Zviedrijas un Apvienotās Karalistes valdība.

Par lūguma pieņemamību

- 30 Padome, ko atbalsta Spānijas, Francijas un Somijas valdība, kā arī Parlaments un Komisija, uzskata, ka lūgums sniegt atzinumu ir pieņemams.
- 31 Lūgums atbilst prasībām, kas izvirzītas Tiesas Reglamenta 107. panta 2. punktā, kurš noteic, ka "atzinumu var sniegt ne tikai par to, vai paredzētais nolīgums ir saderīgs ar EK līguma noteikumiem, bet arī par to, vai Kopienai vai arī kādai Kopienas iestādei ir pilnvaras slēgt šādu nolīgumu". Attiecībā uz "kompetences sadalījuma starp Kopienu un dalībvalstīm" jēdzienu pastāvīgā judikatūra noteic, ka lūgums sniegt atzinumu par to, vai nolīgums pilnībā ietilpst Kopienas ekskluzīvajā kompetencē vai Kopienas un dalībvalstu dalītajā kompetencē, ir pieņemams (2001. gada 6. decembra atzinums 2/00, *Recueil*, I-9713. lpp., 19. punkts). Tieši šāds ir Padomes uzdotā jautājuma priekšmets.
- 32 Lai pārbaudītu, vai konkrētais nolīgums ir "paredzēts" nolīgums EKL 300. panta 6. punkta nozīmē, jāatgādina — Tiesa uzskata, ka pietiek ar to, ka ir zināms nolīguma priekšmets (1996. gada 28. marta atzinums 2/94, *Recueil*, I-1759. lpp., 11. punkts). Šajā gadījumā nolīguma priekšmets ir zināms, jo sarunu vešanas norādījumi pietiekami skaidri nosaka minētā nolīguma priekšmetu un saturu, kā arī ar to reglamentējamus jautājumus.

Par būtību

- 33 Lūgumā sniegt atzinumu Padome ir izklāstījusi trīs aspektus, kas ir saistīti ar jautājumu par Kopienas kompetenci noslēgt Paredzēto nolīgumu. Sākumā Padome aplūkojusi to, ka, iespējams, pastāv tieši noteikta ārējā kompetence, un pēc tam to, ka, iespējams, pastāv netieša ārējā kompetence, un, visbeidzot, iespējamo šai kompetencei piemītošo ekskluzīvo raksturu.

Par tieši noteiktas ārējās kompetences pastāvēšanu

- 34 Padome, ko šajā jautājumā atbalsta visas dalībvalstis, kuras Tiesā ir iesniegušas apsvērumus, kā arī Parlaments un Komisija, norāda, ka Paredzētā nolīguma reglamentētais jautājums ietilpst EKL 61. panta c) punkta un 67. panta piemērošanas jomā. Šis juridiskais pamats tieši neparedz Kopienas ārējo kompetenci.

Par netiešas ārējās kompetences pastāvēšanu

- 35 Padome un visas dalībvalstis, kuras Tiesā ir iesniegušas apsvērumus, kā arī Parlaments un Komisija uzskata, ka, lai noskaidrotu, vai pastāv netieša ārējā kompetence, ir jāņem vērā 1977. gada 26. aprīļa atzinums 1/76 (*Recueil*, 741. lpp.), kurš precizēts ar 1994. gada 15. novembra atzinumu 1/94 (*Recueil*, I-5267. lpp.); atzinumu saturu Tiesa ir apkopojusi savos 2002. gada 5. novembra spriedumos lietā C-467/98 Komisija/Dānija (*Recueil*, I-9519. lpp., 56. punkts), lietā C-468/98 Komisija/Zviedrija (*Recueil*, I-9575. lpp., 53. punkts), lietā C-469/98 Komisija/Somija (*Recueil*, I-9627. lpp., 57. punkts), lietā C-471/98 Komisija/Beļģija (*Recueil*, I-9681. lpp., 67. punkts), lietā C-472/98 Komisija/Luksemburga (*Recueil*, I-9741. lpp., 61. punkts), lietā C-475/98 Komisija/Austrija (*Recueil*, I-9797. lpp., 67. punkts) un lietā C-476/98 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-9855. lpp., 82. punkts), ko sauc par "atvērtās gaisa telpas" spriedumiem.
- 36 Tās norāda, ka netieša ārējā kompetence saskaņā ar iepriekš minētajā atzinumā 1/76 izstrādāto principu pastāv ne tikai tad, ja iekšējā kompetence jau ir izmantota, lai veiktu pasākumus saistībā ar kopējās politikas īstenošanu, bet arī tad, ja Kopienas iekšējie pasākumi tiek veikti tikai saistībā ar starptautiska nolīguma noslēgšanu un stāšanos spēkā. Tādējādi kompetence radīt saistības Kopienai attiecībā pret trešām valstīm varētu netieši izrietēt no Līguma noteikumiem, kas paredz iekšējo

kompetenci, ja vien Kopienas dalība starptautiskā nolīgumā ir nepieciešama, lai īstenotu kādu no nolīguma mērķiem (skat. iepriekš minēto atzinumu 1/76, 3. un 4. punkts, kā arī iepriekš minētos "atvērtās gaisa telpas" spriedumus un it īpaši spriedumu lietā Komisija/Dānija, 56. punkts).

37 Savā vēlākajā judikatūrā Tiesa attiecībā uz netiešas ekskluzīvās kompetences pastāvēšanu ir norādījusi, ka iepriekš minētajā atzinumā 1/76 aplūkotais gadījums ir tāds, kad iekšējo kompetenci var lietderīgi izmantot tikai vienlaicīgi ar ārējo kompetenci (iepriekš minētais atzinums 1/94, 89. punkts), un līdz ar to starptautiska nolīguma noslēgšana ir nepieciešama, lai īstenotu Līguma mērķus, ko nav iespējams sasniegt, izstrādājot autonomas normas (iepriekš minētajos "atvērtās gaisa telpas" spriedumos un it īpaši sprieduma lietā Komisija/Dānija 57. punktā izmantotais formulējums). Saskaņā ar formulējumu, ko Tiesa izmantojusi minētā atzinuma 1/94 86. punktā, Kopienas mērķa īstenošanai vajadzētu būt "nesaraujami saistītai" ar starptautiska nolīguma noslēgšanu.

38 Padome norāda, ka Kopiena jau ir pieņēmusi iekšējas normas par jurisdikciju un nolēmumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās, kas varētu pamatot tās netieši noteiktu kompetenci noslēgt Paredzēto nolīgumu. Šajā sakarā tā atsaucas uz Regulu Nr. 44/2001 un kā piemērus min arī Regulas Nr. 40/94 X sadaļu un Direktīvas 96/71 6. pantu.

39 Padome precizē, ka vajadzību noslēgt Paredzēto nolīgumu nav minējušas ne dalībvalstis, ne Komisija. Parlaments uzskata, ka šāda vajadzība nepastāv. Tikpat labi varētu uzskatīt, ka EKL 65. pantā paredzētā tiesu iestāžu sadarbība civillietās aprobežojas ar pasākumiem, kas jāveic tikai dalībvalstu tiesām un iestādēm, un ka šie pasākumi neskar attiecības ar trešām valstīm, kā to nosaka minētais pants, kurā ir precizēts, ka paredzētos pasākumus veic, "ciktāl tas ir vajadzīgs iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai".

- 40 Vācijas valdība uzskata, ka šāda vajadzība jebkurā gadījumā nepastāv, jo iekšējais tiesiskais regulējums neuzliek par pienākumu vienlaicīgu trešo valstu piedalīšanos.
- 41 Grieķijas valdība, kas apgalvo, ka jurisdikcija un nolēmumu atzišana un izpilde civillietās un komercietās veido trīs atsevišķas jomas, uz kurām Regula Nr. 44/2001 attiecas tikai daļēji, uzskata, ka katras šīs jomas daļa, uz kuru neattiecas regula, nav nesaraujami saistīta ar starptautiskas konvencijas noslēgšanu. Pretējs apgalvojums būtu pretrunā starptautisko procesuālo tiesību autonomijai. Minētā regula kā daļējs Kopienas tiesiskais regulējums nerada ekskluzīvu ārējo kompetenci, pamatojoties uz iepriekš minētajā atzinumā 1/76 norādītajiem kritērijiem.
- 42 Somijas un Apvienotās Karalistes valdība norāda, ka Paredzētā nolīguma noslēgšana nav nesaraujami saistīta ar Kopienas iekšējās kompetences izmantošanu. Pēdējā minētā valdība kā pierādījumu min to, ka Lugāno konvencija tika noslēgta desmit gadus pēc Briseles konvencijas parakstīšanas un ka Regulas Nr. 44/2001 pieņemšana, kas notika ilgu laiku pirms Lugāno konvencijas atjaunināšanas, nav radījusi nekādus iebildumus.

Par ekskluzīvās kompetences, kas balstīta uz spriedumā lietā *AETR* izklāstītajiem principiem, pastāvēšanu

- 43 Padome un visas dalībvalstis, kas ir iesniegušas apsvērumus Tiesā, kā arī Parlaments un Komisija uzskata, ka atbilstošā judikatūra, kas jāņem vērā, lai novērtētu, vai Kopienas netiešai ārējai kompetencei ir ekskluzīvs raksturs, ir 1971. gada 31. marta spriedums lietā 22/70 Komisija/Padome (*Recueil*, 263. lpp.), ko sauc par "*AETR* spriedumu", kā tas precizēts 1993. gada 19. marta atzinumā 2/91 (*Recueil*, I-1061. lpp.) un iepriekš minētajā atzinumā 1/94; Tiesa savu nostāju ir rezumējusi minētajos "atvērtās gaisa telpas" spriedumos, nodalot tajā trīs gadījumus.

44 Iepriekš minētā *AETR* sprieduma 17. un 18. punkts ir formulēts šādi:

“17 ikreiz, kad kādas Līgumā paredzētas kopējās politikas īstenošanai Kopiena ir pieņēmusi noteikumus, ar kuriem jebkādā formā ievieš kopējas normas, dalībvalstīm vairs nav tiesību individuāli vai pat kolektīvi attiecībā pret trešām valstīm uzņemties saistības, kas ietekmē šīs normas;

18 ciktāl ir ieviestas šīs kopējās normas, tikai Kopienai ir tiesības attiecībā pret trešām valstīm uzņemties un izpildīt saistības, kas ietekmētu visu Kopienas tiesību sistēmas piemērošanas jomu”.

45 Iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Dānija 81.–84. punkts ir formulēts šādi:

“81 Vēl ir jānoskaidro tas, kādos apstākļos kopējo normu piemērojamību var ietekmēt vai izmainīt ar attiecīgām starptautiskām saistībām un tādējādi kādos apstākļos Kopiena iegūst ārējo kompetenci tāpēc, ka ir īstenojusi iekšējo kompetenci.

82 Tiesas judikatūra nosaka, ka par tādu uzskata gadījumu, kad starptautiskas saistības ietilpst kopējo normu piemērošanas jomā (iepriekš minētais spriedums lietā *AETR*, 30. punkts) vai jebkurā gadījumā jomā, uz kuru lielā mērā jau

attiecas šādas normas (iepriekš minētais atzinums 2/91, 25. punkts). Attiecībā uz šo pēdējo gadījumu Tiesa ir atzinusi, ka dalībvalstis bez kopējo iestāžu starpniecības nevar uzņemties starptautiskas saistības, pat ja starp šīm saistībām un kopējām normām nepastāv nekādas pretrunas (iepriekš minētais atzinums 2/91, 25. un 26. punkts).

- 83 Tādējādi, ja Kopiena savos iekšējos tiesību aktos ir iekļāvusi noteikumus par attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem vai ja tā skaidri savām iestādēm ir piešķirusi kompetenci vest sarunas ar trešām valstīm, tā iegūst ekskluzīvu ārējo kompetenci jomās, uz kurām attiecas šie tiesību akti (iepriekš minētais atzinums 1/94, 95. punkts, un 1995. gada 24. marta atzinums 2/92, *Recueil*, I-521. lpp., 33. punkts).
- 84 Tāpat tas būs arī gadījumā, ja, pat nepastāvot skaidram noteikumam, ar kuru Kopienas iestādes tiek pilnvarotas vest sarunas ar trešām valstīm, Kopiena ir pilnībā saskaņojusi tiesību aktus attiecīgajā jomā, jo šādi pieņemtas kopējās normas varētu tikt ietekmētas iepriekš minētā sprieduma lietā *AETR* nozīmē, ja dalībvalstis saglabātu tiesības brīvi vest sarunas ar trešām valstīm (skat. iepriekš minēto atzinumu 1/94, 96. punkts, un atzinumu 2/92, 33. punkts).”
- 46 Apvienotās Karalistes valdība lūdz Tiesu atkārtoti izskatīt principu, kas izklāstīts iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Dānija 82. punktā, ņemot vērā Līgumā iekļautos vispārējos principus, kas reglamentē Kopienas kompetences robežas, un judikatūras iekšējo saskaņotību jautājumā par starptautiska nolīguma ietekmi iepriekš minētā sprieduma lietā *AETR* nozīmē.
- 47 Pirmkārt, minētā valdība norāda, ka iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Dānija 82. punktā, kurā ir norāde uz iepriekš minētā atzinuma 2/91 25. punktu, Tiesas izvirzītā kritērija otrais elements, proti, frāze “jebkurā gadījumā uz jomu, uz kuru

lielā mērā jau attiecas kopējas normas”, nav ne skaidra, ne precīza, kas rada šaubas un nav pieņemama jautājumā par dalībvalstu kompetences ierobežošanu, kaut arī saskaņā ar EKL 5. panta pirmo daļu Kopiena darbojas tikai saskaņā ar tai piešķirtajām pilnvarām.

48 Otrkārt, tā norāda, ka šo kritērija elementu ir grūti apvienot ar īpašiem normu ietekmēšanas gadījumiem sprieduma *AETR* nozīmē, kas iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Dānija 83. un 84. punktā minēti kā šī otrā elementa piemēri. Šo elementu nevar izmantot, lai noteiktu, vai pastāv ietekme iepriekš minētā sprieduma lietā *AETR* nozīmē, ja noteikumi par attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem ir iekļauti tiesību aktā, jo kompetences ekskluzīvais raksturs ir attiecināms tikai uz īpašiem jautājumiem, ko reglamentē šis akts. Visdrīzāk būtu jāpiemēro vispārējā kritērija pirmais elements, proti, frāze “ja starptautiskas saistības ietilpst kopējo normu piemērošanas jomā”. Tāpat būtu arī trešajā gadījumā, kas ir saistīts ar pilnīgas saskaņošanas īstenošanu, kas noteikti izslēdz to, ka Kopienas tiesību normas konkrēto jomu reglamentē tikai “lielā mērā”. Atteikšanās no šī kritērija elementa ļautu precīzi noteikt ietekmi iepriekš minētā *AETR* sprieduma nozīmē, nodrošinot to, lai dalībvalstis ievērotu savu pienākumu godīgi sadarboties, darbojoties starptautiskā mērogā.

49 Pārbaudot pirmo gadījumu, kas paredzēts iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Dānija 83. punktā, kurā ir norāde uz iepriekš minētā atzinuma 1/94 95. punktu un iepriekš minētā atzinuma 2/92 33. punktu, proti, “ja Kopiena savos iekšējos tiesību aktos ir iekļāvusi noteikumus par attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem”, Padome, ko atbalsta Vācijas un Francijas valdība, secina, ka uz to nevar atsaukties saistībā ar Regulu Nr. 44/2001. No šīs regulas 2. un 4. panta izriet, ka atbilstošais kritērijs šīs regulas piemērošanai ir domicils, nevis pilsonība.

50 Itālijas valdība norāda, ka varētu izvirzīt argumentus par to, ka Regula Nr. 44/2001 netieši attiecas arī uz trešo valstu pilsoņiem, jo šīs regulas 4. pantā ir paredzēts, ka

attiecībā uz personām, kam nav domicila Kopienā, jurisdikciju nosaka katras dalībvalsts tiesību akti un ka minētās regulas 32.–37. pants paredz tādu nolēmumu atzišanas sistēmu, kurus pieņēmušas citu dalībvalstu tiesas.

- 51 Komisija uzskata, ka Regulā Nr. 44/2001 ir iekļauti “noteikumi par attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem”, jo šīs regulas 2. un 4. pants paredz, ka tie ir piemērojami attiecībām starp valstīm ārpus Kopienas ārējām robežām bez jebkādiem ģeogrāfiskiem ierobežojumiem vai arī ierobežojumiem attiecībā uz piemērojamību personām.
- 52 Tādējādi Regulā Nr. 44/2001 attiecībā uz atbildētājiem, kuru domicils ir ārpus Kopienas, bija iestrādātas normas par dalībvalstu teritoriālo kompetenci, kas pamato Kopienas ekskluzīvo kompetenci noslēgt Paredzēto nolīgumu.
- 53 Zviedrijas valdība apgalvo, ka tiesiskais regulējums par tiesu iestāžu sadarbību civillietās nav tieši adresēts fiziskām personām, bet gan ir paredzēts tiesām, kurām tas jāpiemēro. Izšķirošais faktors attiecībā uz Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomu līdz ar to nav tas, vai uz trešās valsts pilsoni attiecas minētās regulas noteikumi, bet gan tas, vai tiesa atrodas Eiropas Savienībā.
- 54 Pārbaudot otro gadījumu, kas ir paredzēts iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Dānija 83. punktā, kurā ir norāde uz iepriekš minētā atzinuma 1/94 95. punktu un iepriekš minētā atzinuma 2/92 33. punktu, proti, ja Kopiena “skaidri savām iestādēm ir piešķirusi kompetenci vest sarunas ar trešām valstīm”, Padome, kuru vismaz netieši atbalsta lielākā daļa valdību, kas Tiesā ir iesniegušas apsvērumus, uzskata, ka tā tas nav šajā gadījumā.

- 55 Komisija norāda, ka Padome to ir likumīgi pilnvarojusi uzsākt starptautiskas sarunas par noteikumiem, kas jāiekļauj starptautiskos dokumentos, un par normām saistībā ar starptautisko kompetenci, kā arī nolēmumu atzīšanu un izpildi un dalībvalstis nekad nav apgalvojušas, ka tās ir vienīgās, kuras var apspriest normas par kompetenci, kādas ir piemērojamas atbildētājiem, kuru domicils ir ārpus dalībvalstu teritorijas.
- 56 Itālijas valdība, Parlaments un Komisija atgādina par atšķirību starp Regulas Nr. 44/2001 71. panta 1. punkta formulējumu, saskaņā ar kuru "ši regula neietekmē konvencijas, kurās dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses un kuras saistībā ar konkrētiem jautājumiem reglamentē jurisdikciju vai spriedumu [nolēmumu] atzīšanu vai izpildišanu", un Briseles konvencijas 57. panta 1. punkta formulējumu, saskaņā ar kuru "ši konvencija neietekmē konvencijas, kurās dalībvalstis ir vai būs līgumslēdzējas puses un kuras saistībā ar konkrētiem jautājumiem reglamentē jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu vai izpildi". Ņemot vērā, ka 71. pantā ir svītrotā frāze "vai būs", Itālijas valdība, Parlaments un Komisija secina, ka minētā regula netieši ir balstīta uz pieņēmumu, ka tikai Kopienai ir pilnvaras noslēgt nolīgumus, kas vispārīgi attiecas uz civillietām un komerclietām. Parlaments uzskata, ka šāda interpretācija vēl jo vairāk jāizmanto attiecībā uz Lugāno konvenciju, kura pilnībā reglamentē to pašu jomu, uz kuru attiecas minētā regula.
- 57 Portugāles valdība apstrīd šādu secinājumu. Tā apgalvo, ka Regulas Nr. 44/2001 71. panta formulējums norāda, ka tajā izklāstītās normas vienmēr dominē pār visām citām normām, kas izriet no vispārīgām konvencijām, kuras reglamentē vienādas situācijas. Jebkurā gadījumā Paredzētais nolīgums principā reglamentē situācijas, uz kurām minētā regula neattiecas.
- 58 Visbeidzot, pārbaudot trešo gadījumu, kas definēts iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Dānija 84. punktā, kurā ir norāde uz iepriekš minētā atzinuma 1/94 96. punktu un iepriekš minētā atzinuma 2/92 33. punktu, proti, "ja Kopiena pilnībā ir saskaņojusi tiesību aktus attiecīgajā jomā", Padome ņem vērā,

pirmkārt, atbilstošās jomas noteikšanu, otrkārt, Paredzētajā nolīgumā iekļautās “nošķiršanas klauzulas” iespējamās sekas un, treškārt, iespējamās sekas, kādas varētu radīt Paredzētā nolīguma noteikumu un iekšējo Kopienu tiesību normu līdzība.

— Atbilstošās jomas noteikšana

59 Lai varētu noteikt atbilstošo jomu, Padome tāpat kā lielākā daļa dalībvalstu, kas Tiesa ir iesniegušas apsvērumus, norāda, ka nevar salīdzināt jomas tikai pēc to nosaukuma, bet ka ir jāsalīdzina konkrēti Regulas Nr. 44/2001 un Paredzētā nolīguma materiālā piemērošanas joma, piemērojāmība personām un teritoriālā piemērojāmība un ir jāpārbauda, vai minētā nolīguma noteikumi ietekmē Kopienas tiesiskajā regulējumā iekļautās normas. Itālijas valdība tomēr norāda, ka Tiesa nekad nav novērtējusi, kā Kopienas noteikumus ietekmē dalībvalstu starptautiskās saistības, bet vienmēr tikai salīdzinājusi jomas, uz kurām attiecas, pirmkārt, starptautisks nolīgums un, otrkārt, Kopienas tiesiskais regulējums.

60 Vairākas no minētajām valdībām norāda, ka attiecīgās jomas robežas jāanalizē, ņemot vērā Regulas Nr. 44/2001 juridisko pamatu, kā arī EKL 65. pantu. Saskaņā ar šo noteikumu Kopienas kompetencē ir veikt pasākumus, “ciktāl tas vajadzīgs iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai”. Īrija un Portugāles valdība norāda arī, ka šā panta b) punktā nav izmantota frāze “noteikumu tuvināšana”, bet gan frāze “saderības veicināšana noteikumos, ko dalībvalstis piemēro attiecībā uz tiesību normu kolīzijām un jurisdikcijas konfliktiem”, kas ļauj domāt, ka nepastāv vispārējs iekšējs sadalījums jautājumā par jurisdikciju, atzišanu un izpildi, bet gan ka šāds sadalījums visdrīzāk ir analizējams kazuistiski. Zviedrijas valdība norāda arī uz to, ka starp pamatnoteikumu savstarpēju atzišanu un to saskaņošanu pastāv atšķirība, apgalvojot, ka gadījumā, ja šāda saskaņošana netiek veikta, dalībvalstij nevar likt

nolēmumu atzīšanas sistēmu attiecināt uz trešām valstīm, ja vien tā nav atzinusi, ka minētās trešās valsts tiesību sistēmu var uzskatīt par tādu, kas atbilst tādām tiesiskās drošības prasībām, kas ļauj tai atteikties no aizsardzības, kuru tā nodrošina saviem pilsoņiem.

- 61 Itālijas valdība savukārt uzskata, ka jomā, kas attiecas uz jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās, ar Regulas Nr. 44/2001 noteikumiem tiek ieviests pilnīgs režīms. Šo interpretāciju apstiprina Tiesas judikatūra, kas attiecas uz Briseles konvenciju un kurā ir noteikts, ka ar minēto konvenciju ir tikusi ieviesta atzīšanas procedūra, kas veidoja patstāvīgu un pilnīgu sistēmu arī jautājumā par tiesību aizsardzības līdzekļiem (1985. gada 2. jūlija spriedums lietā 148/84 *Brasserie du Pêcheur, Recueil*, 1981. lpp., 17. punkts). Tādējādi Paredzētā nolīguma noslēgšana ir bijusi tikai Kopienas kompetencē.
- 62 Parlaments apgalvo, ka ar “jomas” jēdzienu jāsaprot tikai Regulas Nr. 44/2001 materiālā piemērošanas joma un ka nebūtu jāņem vērā tās piemērojamība personām un teritoriālā piemērojamība. Parlaments secina, ka uz Paredzēto nolīgumu pilnībā attiecas šis regulas priekšmets, proti, visi noteikumi, kas reglamentē to, kā pārrobežu strīdos noteikt jurisdikciju, kā arī nolēmumu atzīšanas un izpildes nosacījumi civillietās un komercietās valstīs, kurām ir saistošs šis nolīgums un minētā regula, un ka līdz ar to tikai Kopienas kompetencē ir noslēgt šādu nolīgumu.
- 63 Komisija uzskata, ka Paredzētais nolīgums pilnībā ietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā, jo visas situācijas, kuras reglamentē šis nolīgums, ir iekļautas to Kopienas tiesību normu piemērošanas jomā, kuru mērķis ir novērst pozitīvus vai negatīvus jurisdikcijas konfliktus. Līdz ar to ir jāuzskata, ka pat tad, ja tiesību normās par jurisdikciju ir norāde uz valsts tiesībām, tās tomēr ir Kopienas tiesību normas. Tāpat arī gadījumi, kad Kopienas tiesām dažos jautājumos nav kompetences, nav uzskatāmi par “robu” vai trūkumu, ko dalībvalsts varētu aizpildīt vai novērst, bet gan par Kopienas likumdevēja absolūtu izvēli.

- 64 Attiecībā uz jomu, ko reglamentē Regulas Nr. 44/2001 II nodaļa, kura attiecas uz dalībvalstu tiesu jurisdikciju, Padome un lielākā daļa valdību, kas ir iesniegušas Tiesā apsvērumus, atsaucas uz šīs regulas 4. panta 1. punkta formulējumu, kurā ir noteikts — “ja atbildētāja domicils nav kādā dalībvalstī, katras dalībvalsts tiesas jurisdikciju saskaņā ar 22. un 23. pantu nosaka attiecīgās valsts tiesību akti”. Tās secina, ka minēto regulu var interpretēt tādā veidā, ka šīs regulas II nodaļa principā ir piemērojama tikai tad, ja atbildētāja domicils ir dalībvalsts teritorijā un ja dalībvalstu kompetencē, ievērojot dažus izņēmumus, ir noteikt valsts tiesu jurisdikciju gadījumā, ja atbildētāja domicils nav Kopienā. Tādējādi Paredzētais nolīgums neapdraud Kapienu tiesību normu.
- 65 Francijas valdība norāda — var uzskatīt, ka Regulas Nr. 44/2001 4. panta 1. punktā Kopienas kompetence ir deleģēta dalībvalstīm, kas tādējādi pamato Kopienas kompetenci. Šī valdība tomēr norāda, ka nepiekrīt šādai interpretācijai, un tāpat kā Apvienotās Karalistes valdība uzsver, ka šis noteikums ir juridiski apstiprinošs, ciktāl tas izriet no šīs pašas regulas 2. panta 1. punkta, kurā ir paredzēts, ka vispārējās normas par kompetenci ir piemērojamas tikai tiem atbildētājiem, kuru domicils ir dalībvalstī. Šādu interpretāciju apstiprina minētās regulas devītais apsvērums, kurā ir precizēts, ka “uz atbildētāju, kura domicils nav kādā dalībvalstī, parasti attiecas valsts normas par jurisdikciju, ko piemēro tās dalībvalsts teritorijā, kuras tiesa ir iesaistīta [..]”.
- 66 Somijas valdība arī apstrīd apgalvojumu, ka Regulas Nr. 44/2001 4. panta 1. punkts ir līdzvērtīgs kopējo normu pieņemšanai iepriekš minētā *AETR* sprieduma nozīmē. Kaut arī 1994. gada 10. februāra spriedumā lietā *C-398/92 Mund & Fester (Recueil, I-467. lpp.)* Tiesa patiešām ir atzinusi, ka gan Briseles konvencija, gan valsts noteikumi, uz kuriem tajā dotas norādes, ir saistīti ar Līgumu, lietā, kurā taisīts minētais spriedums, jautājums nebija par šīs konvencijas 4. panta interpretāciju (kas atbilst minētās regulas 4. pantam), bet gan par situāciju, kurā diviem lietas dalībniekiem domicils ir valstī, kura pievienojusies minētajai konvencijai. Tas, ka kādā noteikumā ir norāde uz Līgumu, automātiski nenozīmē, ka jautājumi, kas saistīti ar šī noteikuma piemērošanas jomu, ietilpst Kopienas kompetencē, jo Līgums

ne tikai piešķir attiecīgu kompetenci Kopienai, bet arī nosaka pienākumus, kas dalībvalstīm ir jāievēro, īstenojot tām piešķirto kompetenci (skat. it īpaši 2002. gada 5. novembra spriedumu lietā C-466/98 Komisija/Apvienotā Karaliste, *Recueil*, I-9427. lpp., 41. punkts). Visbeidzot, arī dalībvalstu noslēgtās konvencijas jautājumā par jurisdikciju ietilpst "dalībvalsts tiesību aktu" jēdzienā, kas ir izmantots tās pašas regulas 4. panta 1. punktā, un nebūtu pamata uzskatīt, ka, tikai iestrādājot tajā attiecīgu normu, Kopiena iegūs ekskluzīvu kompetenci noslēgt starptautiskus nolīgumus jautājumos, kuri ir saistīti ar šīs normas piemērošanas jomu.

67 Padome un lielākā daļa dalībvalstu, kas Tiesā ir iesniegušas apsvērumus, norāda, ka Regula Nr. 44/2001 paredz dažus gadījumus, kuros, paredzot izņēmumu no šīs regulas 4. panta 1. punktā minētā principa, dalībvalstu tiesu jurisdikciju nosaka šīs pašas regulas noteikumi, pat ja atbildētājam nav domicila dalībvalstī. Jautājums ir par:

- izņēmuma jurisdikciju, kas paredzēta 22. pantā (piemēram, strīdi, kas attiecas uz tiesībām uz nekustamo īpašumu, juridisko personu lēmumu spēkā esamību, valsts reģistru ierakstu spēkā esamību, strīdi par lēmumu izpildi);

- jurisdikcijas atlikšanu, kas paredzēta 23. pantā (ja tiek noslēgta vienošanās, ar kuru kādai tiesai tiek piešķirta jurisdikcija);

- noteikumiem par jurisdikciju, kas aizsargā vienu pusi, kura tiek uzskatīta par daudz vājāku:
 - apdrošināšanas jomā (9. panta 2. punkts),
 - patērētāja noslēgtu līgumu jomā (15. panta 2. punkta),
 - atsevišķu darba līgumu jomā (18. panta 2. punkts);
- noteikumiem par *lis pendens* un savstarpēji saistītām lietām (27.–30. pants).

⁶⁸ Padome un lielākā daļa dalībvalstu, kas ir iesniegušas Tiesā apsvērumus, uzskata, ka Paredzētais nolīgums, ņemot vērā šos izņēmumus, varētu izmainīt to Regulas Nr. 44/2001 daļu, kas attiecas uz tiesu jurisdikciju. Tādējādi Vācijas valdība uzskata, ka šajā nolīgumā paredzētās normas par jurisdikciju var izmainīt vai grozīt minētās regulas normu par jurisdikciju piemērojamību un ka dažās Jaunās Lugāno konvencijas daļās ir paredzēta Kopienas ekskluzīvā kompetence. Portugāles valdība tomēr apgalvo, ka izņēmumam nevajadzētu apdraudēt principu un ka šajā sakarā nav jāparedz visas situācijas, kurās, iespējams, varētu rasties Kopienas ekskluzīvā kompetence.

⁶⁹ Par tādu jāuzskata arī gadījums, kas saistīts ar tādu noteikumu kā Lugāno konvencijas 54.b panta 2. punkts, kurš paredz vairākus gadījumus, kuros jebkurā gadījumā ir piemērojams Paredzētais nolīgums (ekskluzīvās jurisdikcijas, jurisdikcijas atlikšanas, kā arī *lis pendens* un savstarpēji saistītu lietu gadījumi un nolēmumu

atzišana un izpilde, ja nolēmuma izcelsmes valsts vai arī izpildes valsts nav Kopienas dalībvalsts).

- 70 Šāds noteikums varētu ietekmēt Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomu. Līdz ar to Paredzētā nolīguma normas, kas attiecas uz ekskluzīvo kompetenci, paredz trešās valsts tiesas jurisdikciju, pat ja atbildētāja domicils ir Kopienā. Šie daži izņēmuma gadījumi tomēr nevarētu ietekmēt minētās regulas vispārējo piemērošanas jomu un pamatot Kopienas ekskluzīvo kompetenci.
- 71 Šajā sakarā Īrija ir izvirzījusi trīs apsvērumus. Vispirms jāatzīst, ka būtu grūti noskaidrot, kādā konkrētā situācijā tāds noteikums kā Lugāno konvencijas 54.b panta 2. punkts varētu radīt kolīziju starp Regulu Nr. 44/2001 un Paredzēto nolīgumu, jo visas šajā noteikumā paredzētās situācijas neietilpst šīs regulas piemērošanas jomā. Pēc tam jānorāda, ka, tā kā šis noteikums būs identisks minētā 54.b panta 2. punktam tā pašreiz spēkā esošajā redakcijā un tā kā Kопiena būs dalībniece Jaunajā Lugāno konvencijā, kam būtu jābūt jauktam nolīgumam, nevar apgalvot, ka dalībvalstis uzņemas tādas saistības attiecībā pret trešām valstīm, kuras ietekmē Kопienu tiesību normas. Tādējādi situācija atšķiras no tādas situācijas, kurā dalībvalsts, Kопienai nepiedaloties, uzņemas saistības attiecībā pret trešām valstīm. Visbeidzot, vienīgās sekas, kādas varētu radīt tas, ka tāds noteikums kā minētā 54.b panta 2. punkts ietekmē Kопienu tiesību normas, būtu tādas, ka Kопienai būtu ekskluzīva kompetence apspriest šo noteikumu, dalībvalstu kompetencē atstājot pārējos Paredzētā nolīguma noteikumus.
- 72 Runājot par jurisdikciju, Parlaments apgalvo, ka Regula Nr. 44/2001 neattiecas vienīgi uz iespējamiem Kопienas iekšējiem strīdiem. Šī regula ir piemērojama arī tad, ja dalībvalsts tiesā tiek izsaukts atbildētājs, kura domicils ir ārpus Kопienas. Parlaments uzskata, ka Kопienas likumdevējs ir pieņēmis noteikumu par jurisdikciju, kas ir iekļauts minētās regulas 4. pantā, un ka dalībvalstis nav tiesīgas to grozīt. Dalībvalstis var grozīt vienīgi savus likumus, kas ir piemērojami ar

Kopienas atļauju. Tādējādi Paredzētais nolīgums maina šī 4. panta piemērošanas jomu, jo atbildētājus, kuru domicils ir valstīs, kas ir pievienojušās Lugāno konvencijai, vairs nevar izsaukt dalībvalsts tiesā saskaņā ar valsts noteikumiem par jurisdikciju, kaut arī atbilstoši minētajam 4. pantam uz šiem noteikumiem principā var atsaukties attiecībā uz atbildētāju, kura domicils ir ārpus Kopienas.

73 Balstoties uz tiem pašiem argumentiem, ko ir izvirzījis Parlaments, Komisija norāda, ka apspriešanas priekšmets ir tas, vai Regulas Nr. 44/2001 noteikumi ir ietekmēti. Attiecībā uz normām par jurisdikciju Paredzētais nolīgums noteikti neitralizētu arī šīs regulas 4. pantā paredzēto normu, kas dalībvalsts tiesām piešķir atlikušo jurisdikciju saistībā ar atbildētājiem, kuru domicils ir valstī, kas nav Kopienas dalībvalsts, bet kas ir pievienojusies Lugāno konvencijai. Tādējādi minēto 4. pantu ietekmētu tas, ka dalībvalstis pašas varētu vienoties par šādiem noteikumiem, kas ļautu šī panta iedarbību attiecināt arī uz trešām valstīm.

74 Līdz ar to Komisija apstrīd argumentus, kuru mērķis ir pamatot dalībvalstu kompetenci ar Regulas Nr. 44/2001 4. pantu. Komisija, ko šajā jautājumā atbalsta Parlaments, pirmkārt, uzsver, ka šajā pantā iekļauto noteikumu ir izstrādājis Kopienas likumdevējs un ka līdz ar to dalībvalstīm vairs nav tiesību izlemt, ka to attiecībām ar trešām valstīm vairs nav piemērojami valsts likumi, bet gan citi noteikumi. Tā, otrkārt, norāda, ka visi noteikumi par jurisdikciju, kas tikuši apspriesti Paredzētajā nolīgumā un kas ir piemērojami atbildētājiem, kuru domicils ir ārpus Kopienas, ietekmē saskaņotās normas par jurisdikciju, jo to mērķis ir novērst pozitīvus vai negatīvus jurisdikcijas konfliktus un gadījumus, kas ir saistīti ar *lis pendens* vai pretrunīgiem nolēmumiem.

75 Attiecībā uz to Regulas Nr. 44/2001 daļu, kas attiecas uz nolēmumu atzīšanu un izpildi, proti, tās III nodaļu, Padome un lielākā daļa dalībvalstu, kas Tiesā ir iesniegušas apsvērumus, norāda, ka Paredzētā nolīguma un šīs regulas piemērošanas jomas nekādā ziņā nesakrīt. Vācijas valdība īpaši uzsver, ka minētā regula nav

piemērojama "ārpuskopienas valstu" nolēmumiem. Portugāles valdība šaubās par to, kādā veidā Kopienas dalībvalstu tiesu pieņemtu nolēmumu savstarpēju atzīšanu varētu ietekmēt tas, ka ir izstrādāti noteikumi par to valstu tiesu nolēmumu atzīšanu, kas nav Kopienas dalībvalstis. Regulā Nr. 44/2001 ir paredzēts, ka dalībvalsts atzīst un izpilda nolēmumu, ko ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa, kurpretim Paredzētais nolīgums reglamentē gadījumus, kad dalībvalsts atzīst un izpilda nolēmumu, kuru ir pieņēmusi trešās valsts tiesa, un kad trešā valsts atzīst un izpilda nolēmumu, ko ir pieņēmusi dalībvalsts tiesa.

- 76 Komisija savukārt uzskata, ka Regulas Nr. 44/2001 III nodaļu ietekmē arī dalībvalstu apspriestie noteikumi. Tā norāda, ka šajā regulā un Paredzētajā nolīgumā ir iekļauti vienādi noteikumi, kas ir noteikti piemērojami neatkarīgi no valsts, kurā atrodas tiesa, kas pieņem nolēmumu.
- 77 Parlaments izvirza tos pašus argumentus. Tas uzskata, ka Regulā Nr. 44/2001 iekļautos noteikumus ietekmē arī Paredzētais nolīgums, jo ierobežojums, saskaņā ar kuru minēto III nodaļu var piemērot tikai pārējo dalībvalstu nolēmumiem, ir apzināta likumdevēja izvēle. Pienākums piemērot vienādus noteikumus nolēmumiem, kas ir pieņemti valstīs, kuras ir pievienojušās Lugāno konvencijai, kas izriet no Jaunās Lugāno konvencijas, maina šo juridisko situāciju.

— "Nošķiršanas klauzula"

- 78 Padome un lielākā daļa dalībvalstu, kas Tiesai ir iesniegušas apsvērumus, aplūko iespējamās "nošķiršanas klauzulas", kura ir paredzēta sarunu vešanas norādījumā 2. punkta a) apakšpunktā, kurā dota norāde uz principiem, kas izklāstīti Lugāno

konvencijas 54.b pantā, sekas. Kā norāda Grieķijas valdība, šīs klauzulas rezultātā konkrēta joma, kurā varētu rasties Kopienas ekskluzīvā kompetence, tiek "izslēgta" no visa pārējā Paredzētā nolīguma. Šīs Lugāno konvencijas 54.b panta 1. punktā formulētās klauzulas būtiskākās sekas var būt tādas, ka dalībvalstis savā starpā piemēros Regulu Nr. 44/2001, nevis Jauno Lugāno konvenciju.

- 79 Padome un minētās valdības savu nostāju šajā jautājumā ir formulējušas, ņemot vērā Tiesas judikatūru, kas izriet no iepriekš minētajiem "atvērtās gaisa telpas" spriedumiem un it īpaši no sprieduma lietā Komisija/Dānija 101. punkta, kurš ir formulēts šādi:

"101 Šo secinājumu nevar apšaubīt, pamatojoties uz to, ka minētais 9. pants [divpusējā nolīgumā, ko sauc par "atvērtās gaisa telpas" nolīgumu un kas noslēgts 1995. gadā starp Dānijas Karalisti un Amerikas Savienotajām Valstīm gaisa transporta jomā,] nosaka, ka attiecībā uz gaisa transportu, kam ir piemērojama Padomes 1992. gada 23. jūlija Regula [(EEK) Nr. 2409/92 par gaisa pārvadājumu maksām un tarifiem (OV L 240, 15. lpp.)], ir jāievēro šī regula. Lai arī cik slavējama būtu šī Dānijas Karalistes iniciatīva, kuras mērķis bija saglabāt Regulas Nr. 2409/92 piemērošanu, jāsecina, ka šis dalībvalsts pienākumu neizpilde ir saistīta ar to, ka tai nebija tiesību vienai noteikt šādas saistības, pat ja to saturs nav pretrunā Kopienas tiesībām."

- 80 Padome norāda, ka iepriekš minētajā atzinumā 2/91 Tiesa ir ņēmusi vērā noteikumu, kas iekļauts Starptautiskās darba organizācijas Konvencijā Nr. 170 par drošību, izmantojot darbā ķīmiskus produktus, kas ļāva tās dalībniecēm piemērot stingrākus valsts tiesību aktu noteikumus. Vēl jo vairāk būtu jāņem vērā tāds noteikums kā Lugāno konvencijas 54.b panta 1. punktā iekļautais noteikums, kas noteic, ka Paredzētā nolīguma noteikumu vietā ir piemērojamas iekšējās normas.

- 81 Apvienotās Karalistes valdība norāda uz atšķirību, kāda pastāv starp iepriekš minētajos "atvērtās gaisa telpas" spiedumos paredzēto noteikumu un Lugāno konvencijas 54.b pantā paredzēto noteikumu. Pretēji lietām, kurās ir taisīti minētie spriedumi un kurās tā sauktā "atvērtās gaisa telpas" nolīguma, kas noslēgts 1995. gadā ar Amerikas Savienotajām Valstīm un ko apstrīdēja Komisija, piemērošanas joma pārklājas ar Kopienu tiesību normu piemērošanas jomu, minētā panta 1. punktā iekļautā noteikuma mērķis ir noteikt attiecīgo abu normu kopumu piemērošanas jomu, proti, nodrošināt, lai abos dokumentos iekļautie noteikumi reglamentētu dažādus jautājumus. Kā to norāda Vācijas valdība, varētu izmantot arī citu juridisko metodi un atzīšanas un izpildes noteikumus varētu formulēt daudz šaurāk, tā, lai tie attiektos tikai uz attiecībām starp dalībvalstīm un citām valstīm, kas ir noslēgušas minēto konvenciju.
- 82 Parlaments savukārt atsauca uz iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Dānija un secina, ka, pat ja Paredzētajā nolīgumā būtu iekļauts noteikums, kas atbilst Lugāno konvencijas 54.b pantam, un ja tas nebūtu pretrunā Regulai Nr. 44/2001, dalībvalstis nevarētu noslēgt šo nolīgumu.
- 83 Norādot, ka visbiežāk nošķiršanas klauzula tiek iekļauta "jaukta" tipa nolīgumā, Komisija apgalvo, ka sarunu vešanas norādījumos izteikto Padomes vēlmi šādu klauzulu iekļaut Paredzētajā nolīgumā var uzskatīt par neveiksmīgu mēģinājumu iepriekš lemt par šāda nolīguma jaukto raksturu. Komisija uzskata, ka Kopienas ārējās kompetences ekskluzīvais raksturs kā Kopienas tiesiskā regulējuma juridiskais pamats jābalsta uz objektīviem elementiem, ko Tiesa varētu pārbaudīt, nevis tikai uz to, ka pastāv nošķiršanas klauzula, kas ir iekļauta attiecīgajā starptautiskajā nolīgumā. Ja netiktu izpildīta šāda prasība, ar Kopienas kompetences ekskluzīvo vai neekskluzīvo raksturu būtu iespējams manipulēt.
- 84 Šajā sakarā Komisija šaubās par to, vai ir nepieciešams noteikums, kura mērķis ir regulēt attiecības starp tiesisko regulējumu, ar kuru tiek ieviests Kopienas režīms, un starptautisku konvenciju, kuras mērķis ir šo režīmu attiecināt arī uz trešām valstīm,

kam nevajadzētu *ipso facto* ietekmēt pastāvošās Kapienu tiesības. Tā kā Paredzētais nolīgums attiektos uz jomām, kurās ir veikta pilnīga saskaņošana, nošķiršanas klauzulas pastāvēšanai nebūtu nekādas nozīmes.

- 85 Komisija uzsver, ka starptautisko privāttiesību jomā noslēgtā starptautiskā nolīgumā iekļautai nošķiršanas klauzulai piemīt īpašs raksturs, jo tā lielā mērā atšķiras no klasiskās nošķiršanas klauzulas. Šajā gadījumā mērķis nav nodrošināt Regulas Nr. 44/2001 piemērošanu ikreiz, kad tā ir piemērojama, bet gan saskaņoti reglamentēt attiecīgu šīs regulas un Paredzētā nolīguma piemērošanu katrā konkrētā gadījumā.

— Paredzētā nolīguma noteikumu un iekšējo Kapienas normu līdzība

- 86 Visbeidzot, Padome aplūko to, kādas sekas varētu rasties Paredzētā nolīguma noteikumu un Kapienas normu līdzības dēļ. Padome šīs sekas aplūko, ņemot vērā ģenerāladvokāta Ticano [*Tizzano*] nostāju, kas izklāstīta secinājumā 72. punktā lietās, kurās taisīti iepriekš minētie “atvērtās gaisa telpas” spriedumi. Ticano uzskata, ka “[..] jomās, uz kurām attiecas kopējie noteikumi, dalībvalstis nevar noslēgt starptautiskus nolīgumus, pat ja to teksts burtiski atbilst kopējo noteikumu tekstam vai norāda uz tiem. Šāda veida nolīgumu noslēgšana Kapienu tiesību vienveidīgu piemērošanu varētu ietekmēt divos dažādos veidos. Pirmkārt, tāpēc, ka kopējo noteikumu “pārņemšana” nolīgumos nevar garantēt to [..], ka pēc tam šie noteikumi tiks faktiski vienveidīgi piemēroti [..]. Otrkārt, tāpēc, ka minētā “pārņemšana” noteikti izmainītu kopējo noteikumu tiesisko raksturu un sistēmu, kas radītu ievērojamu un konkrētu risku, ka tie netiktu pakļauti Tiesas kontrolei saskaņā ar Līgumu.”

- 87 Padome uzskata, ka, ņemot vērā abu dokumentu, proti, Regulas Nr. 44/2001 un Paredzētā nolīguma galveno noteikumu līdzību un mērķi minēto nolīgumu izstrādāt vienlaicīgi ar Kopienas tiesību akta noteikumiem, šķiet, nevar izslēgt iespēju, ka minētā nolīguma noslēgšana kopumā ir Kopienas ekskluzīvā kompetencē.
- 88 Tomēr varētu arī uzskatīt, ka, ņemot vērā atšķirību starp reglamentējamām jomām, Paredzētā nolīguma un Regulas Nr. 44/2001 noteikumu līdzībai šajā gadījumā nav nozīmes. Tā kā Regulas Nr. 44/2001 4. panta 1. punktā ir atzīta dalībvalstu kompetence noteikt tiesu jurisdikciju, ja atbildētāja domicils nav dalībvalstī, nekas šīm valstīm neliedz "pārrakstīt" šīs regulas noteikumus savos valsts tiesību aktos, neapdraudot regulu. Šo Padomes interpretāciju atbalsta Vācijas un Grieķijas valdība, Īrija un Portugāles un Somijas valdība. Vācijas valdība it īpaši norāda, ka tikai no konkrēta noteikuma formulējuma nevar secināt, ka pastāv Kopienas kompetence. Kompetences piešķiršana norāda uz to, kurš izlems, kāds būs šī noteikuma formulējums.
- 89 Parlaments atsauca uz ģenerālvokāta Ticano secinājumiem lietās, kurās ir taisīti iepriekš minētie "atvērtās gaisa telpas" spriedumi, un secina, ka attiecīgais jautājums ir Kopienas ekskluzīvajā kompetencē.
- 90 Parlaments apstrīd Padomes argumentāciju, ka Paredzētā nolīguma un Regulas Nr. 44/2001 noteikumu līdzība izslēdz jebkādu iespēju, ka to starpā varētu pastāvēt pretrunas. Tas uzskata, ka, pirmkārt, pretrunu esamība vai neesamība nav noteicošais faktors, kas jāņem vērā, lai novērtētu Kopienas kompetences apjomu, un ka, otrkārt, šāda nolīguma piemērošanas rezultātā varētu izdarīt atkāpes no dažiem minētās regulas noteikumiem un tādējādi tos ietekmēt, neraugoties uz attiecīgo noteikumu līdzību.

- 91 Komisija uzskata, ka ar Jaunās Lugāno konvencijas izstrādi saistīto sarunu mērķis, proti, tikai un vienīgi Regulas Nr. 44/2001 kopējās normas pārceļ uz attiecībām ar ārpuskopienas valstīm, nozīmē, ka Kapienas kompetence risināt šādas sarunas noteikti ir ekskluzīva.
- 92 Komisija atgādina, ka Briseles konvencija un Lugāno konvencija ir analogas un savstarpēji saistītas, un norāda, ka atšķirīga konvencija ir noslēgta tikai tāpēc, ka nebija iespējams pieprasīt, lai trešās valstis pievienotos konvencijai, kas balstīta uz EKL 293. pantu un kurā kompetence ir piešķirta Tiesai. Tā norāda, ka ir ieviesti atšķirīgi mehānismi, lai saglabātu vienveidīgu abu konvenciju interpretāciju.
- 93 Komisija uzskata, ka mērķis Jaunajā Lugāno konvencijā vienkārši transponēt kopējos noteikumus izslēdz jebkādu dalībvalstu kompetenci, jo tas būtu pretrunā kopējā tirgus vienotībai un Kopienas tiesību vienveidīgai piemērošanai. Vienīgi Kopiena varētu rūpēties par savu attiecīgo kopējo noteikumu saskaņotību, ja tos sāktu piemērot arī starptautiskā līmenī.
- 94 Papildinot argumentāciju, kas izklāstīta attiecībā uz Tiesas judikatūru, un ņemot vērā plašāku perspektīvu, Parlaments vērs Tiesas uzmanību uz juridiskām un praktiskām problēmām, kas varētu rasties jauktā nolīguma noslēgšanas gadījumā, īpaši attiecībā uz nepieciešamību ļaut Paredzēto nolīgumu ratificēt visām dalībvalstīm. Tas norāda arī uz prasību par saskaņotību starp Kapienas politikas iekšējo un ārējo aspektu, radot brīvības, drošības un taisnīguma telpu.
- 95 Saistībā ar argumentāciju, kas balstīta uz to, ka Paredzētais nolīgums neapdraudēs Regulas Nr. 44/2001 piemērošanu, bet tieši pretēji — to nostiprinās, attiecinot tās

piemērojamību arī uz citām Eiropas valstīm, Francijas valdība, ņemot vērā, ka šis nolīgums attiecas uz visām dalībvalstīm un dažām trešām valstīm, apsver jautājumu par to, vai Kopienai nevajadzētu uzskatīt par vienīgo, kam ir tiesības uz savu tiesisko regulējumu, neatkarīgi no tā, vai minētais nolīgums apdraud Kopienas tiesisko regulējumu vai to nostiprina. Dalībvalstu kompetencē joprojām būtu tiesības noslēgt citus nolīgumus ar trešām valstīm, kas neattiecas uz visām dalībvalstīm, ja vien šie nolīgumi neietekmē minētās regulas piemērošanu. Šī valdība uzskata, ka Kopienai ir ekskluzīva kompetence noslēgt šo Paredzēto nolīgumu.

Dalībvalstu un iestāžu mutvārdu apsvērumi

- 96 Lai dalībvalstis, kas ir pievienojušās Eiropas Savienībai, pēc lūguma sniegt atzinumu iesniegšanas varētu sniegt apsvērumus par to, Tiesa 2004. gada 19. oktobrī organizēja tiesas sēdi. Tajā piedalījās Padome, Čehijas, Dānijas, Vācijas, Grieķijas, Spānijas un Francijas valdība, Īrija un Nīderlandes, Polijas, Portugāles, Somijas un Apvienotās Karalistes valdība, kā arī Parlaments un Komisija. Lielākā daļa no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem bija saistīti ar četriem jautājumiem, par kuriem Tiesa, nosūtot vēstuli, lūdza dalībvalstis un iestādes izteikt savu viedokli šajā tiesas sēdē. Minētie jautājumi bija saistīti ar:

- EKL 61. un 65. panta un it īpaši EKL 65. pantā iekļautās frāzes “vajadzīgs iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai” attiecināmību uz šo gadījumu;
- to, vai uz šo gadījumu attiecas jautājums par to, cik lielā mērā dalībvalsts var vest sarunas par, piemēram, divpusēju nolīgumu ar trešo valsti, kas reglamentē problemātiskos jautājumus, kuri ir risināti Regulā Nr. 44/2001, nepieņemot tādus pašus kritērijus, kādi ir paredzēti regulā;

- iespēju nošķirt noteikumus, kas attiecas uz jurisdikciju, un noteikumus, kuri ir saistīti ar nolēmumu atzīšanu un izpildi, kā arī ar

- iespējamo vajadzību pilnveidot un precizēt pastāvošo judikatūru.

Par Tiesas uzdoto pirmo jautājumu

97 Attiecībā uz to, vai EKL 61. un 65. pants un it īpaši EKL 65. pantā iekļautā frāze “ciktāl tas vajadzīgs iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai” ir attiecināma uz šo gadījumu, Vācijas valdība, ko atbalsta Francijas valdība, Parlaments un Komisija, norāda, ka šī frāze ir attiecināma uz šo gadījumu tikai tiktāl, ciktāl ir jānovērtē, vai, pieņemot Regulu Nr. 44/2001, Kopiena ir pareizi izmantojusi iekšējo kompetenci. Minētā valdība uzskata, ka jebkuram Kopienas iekšējam tiesību aktam, kas pieņemts, pamatojoties uz EKL 65. pantu, ir jāatbilst šim nosacījumam. Savukārt, lai konstatētu, vai jomā, ko reglamentē šī regula, pastāv Kopienas ārējā kompetence, nebūt nav nepieciešams, lai arī Paredzētais nolīgums būtu nepieciešams pienācīgai iekšējā tirgus darbības nodrošināšanai. Šī ārējā kompetence ir atkarīga tikai no tā, cik lielā mērā šāds nolīgums ietekmē vai maina Kopienas iekšējās tiesību normas piemērošanas jomu. Francijas valdība uzskata, ka gadījumā, ja EKL 65. pantu attiecinātu tikai uz pasākumiem, kas nepieciešami iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai, Kopiena zaudētu kompetenci slēgt starptautiskus nolīgumus un judikatūra, kas izriet no iepriekš minētā *AETR* sprieduma, zaudētu jebkādu nozīmi.

98 Apvienotās Karalistes valdība, ko atbalsta vairākas citas valdības, savukārt uzskata, ka, ņemot vērā EKL 65. panta formulējumu, tas nosaka Kopienas iekšējā režīma piemērošanas jomu un intensitāti. Šī panta formulējums liecina par to, ka ar Regulu

Nr. 44/2001 netiek panākta pilnīga dalībvalstu noteikumu saskaņošana jautājumā par jurisdikcijas konfliktu. Kaut arī vairākus šajā regulā iekļautos noteikumus, piemēram, vispārējo normu par jurisdikciju, kas balstīta uz to, ka atbildētāja domicils ir Eiropas Savienībā, varētu uzskatīt par tādiem, kam piemīt zināmā mērā ārēja iedarbība, galvenais ir tas, ka šie noteikumi ir daļa no iekšējā režīma, kura mērķis ir atrisināt jurisdikcijas konfliktus starp ES dalībvalstu tiesām. Ņemot vērā EKL 61. un 65. panta iekšējo iedarbību, tie nevarētu veidot tiesisko pamatu tāda pilnīga Kopienas kodeksa izveidei, ar kuru tiek ieviesti noteikumi par Kopienas starptautisko kompetenci.

- 99 Čehijas valdība, ko atbalsta Grieķijas, Spānijas un Somijas valdība, turklāt norāda, ka EKL 61. un 65. panta formulējums liecina par to, ka Kopienas iekšējo kompetenci ierobežo īpašs mērķis, proti, iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšana. Tā rezultātā Kopienas ārējā kompetence būtu jāsaista ar tādu pašu mērķi. Somijas valdība uzskata, ka Lugāno konvencijas gadījumā, ņemot vērā to, ka uz līgumslēdzējām pusēm, kas nav Eiropas Savienības dalībnieces, neattiecas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas radīšana vai arī iekšējā tirgus izveide, būtu grūti pieņemt, ka Paredzētais nolīgums varētu būt nepieciešams iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai.

Par Tiesas uzdoto otro jautājumu

- 100 Attiecībā uz to, vai ir nozīme apstāklim, kādos gadījumos dalībvalsts varētu vest sarunas par divpusēju nolīgumu ar trešo valsti, kas reglamentē Regulā Nr. 44/2001 aplūkotos problemātiskos jautājumus, ne vienmēr pieņemot tādus pašus kritērijus, kādi ir paredzēti regulā, lielākā daļa valdību, kas Tiesai ir iesniegušas apsvērumus, kā arī Parlaments norāda, ka nozīme ir tikai tam, vai no divpusējā nolīguma izrietošās saistības ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā vai neietilpst. Līdz ar to nav atšķirības, vai šis nolīgums, ņemot vērā tā saturu, atbilst Kopienas tiesību normām vai ne.

- 101 Līdz ar to šādu divpusēju nolīgumu vajadzētu izstrādāt piesardzīgi, lai nodrošinātu, ka tā noteikumi neattiecas uz jautājumiem, ko reglamentē Regula Nr. 44/2001, iespējams, iekļaujot tajā nošķiršanas klauzulu. Vācijas, Grieķijas un Somijas valdība apgalvo, ka šādas klauzulas pastāvēšanai ir izšķiroša nozīme. Komisija savukārt uzskata, ka pašas nošķiršanas klauzulas pastāvēšana ir acīmredzams pierādījums ietekmei iepriekš minētā *AETR* sprieduma nozīmē.
- 102 Tiesas sēdē Spānijas valdība norādīja, ka jautājumos, uz kuriem neattiecas Regula Nr. 44/2001, dalībvalsts saglabā tiesības noslēgt nolīgumus ar trešām valstīm. Attiecībā uz nolīgumiem par jautājumiem, uz kuriem attiecas minētā regula, šī valdība lūdza Tiesu izskaidrot judikatūru, apgalvojot, ka dažas dalībvalstis var būt īpaši ieinteresētas vest sarunas ar trešām valstīm par šiem jautājumiem vai nu ģeogrāfiskā tuvuma, vai arī attiecīgo divu valstu starpā esošas vēsturiskas saiknes dēļ.
- 103 Parlaments uzskata, ka tāda piesaistes kritērija izvēle starp dalībvalsti un trešo valsti noslēgtā divpusējā nolīgumā, kas nav Regulā Nr. 44/2001 izvirzītais piesaistes kritērijs, proti, atbildētāja domicils, šo regulu noteikti ietekmētu. Tādējādi divpusējs nolīgums, kurā ir izmantots pilsonības kritērijs, būtu pretrunā šai regulai, jo saskaņā ar attiecīgo tekstu un izvirzīto kritēriju jurisdikcija būtu divām dažādām tiesām.

Par Tiesas uzdoto trešo jautājumu

- 104 Attiecībā uz iespējamo nepieciešamību nodalīt noteikumus, kas attiecas uz jurisdikciju, un noteikumus par nolēmumu atzīšanu un izpildi, vairākas valdības un it īpaši Čehijas, Vācijas, Grieķijas, Portugāles un Somijas valdība apgalvo, ka šāda nodalīšana ir nepieciešama. Piemēram, Somijas valdība uzskata, ka no Regulas

Nr. 44/2001 struktūras izriet, ka nodaļa par jurisdikciju un nodaļa par nolēmumu atzīšanu un izpildi nav savstarpēji saistītas. Tādējādi jautājums ir par diviem atsevišķiem un pastāvīgiem tiesiskajiem regulējumiem, kas ir apvienoti un iekļauti vienā tiesiskajā regulējumā.

105 Spānijas valdība savukārt uzskata, ka šāda nodalīšana nav jāveic. No vienas puses, varētu konstatēt, ka minētajos noteikumos ir daļas, uz kurām neattiecas Kopienas tiesības. No otras puses, abas noteikumu kategorijas veido vienu veselumu, ņemot vērā, ka Regulas Nr. 4/2001 mērķis ir vienkāršot nolēmumu atzīšanu un izpildi.

106 Līdzīgi arī Parlaments un Komisija uzskata, ka nav pamata sadalīt Paredzēto nolīgumu divās atsevišķās daļās un secināt, ka attiecībā uz vienu daļu Kopienai ir ekskluzīva kompetence, bet attiecībā uz otru — dalīta kompetence. Komisija uzskata, ka jebkurš vienkāršots nolēmumu atzīšanas un izpildes mehānisms, proti, gan ar Regulu Nr. 44/2001 ieviestais mehānisms, gan arī no Lugāno konvencijas izrietošais, balstās uz to, ka noteikumi par jurisdikciju ir saskaņoti un ka starp dalībvalstīm pastāv abpusēja paļāvība, ar kuru pietiek, lai novērstu, ka nolēmumu izpildītāju valstu tiesnešiem katrā atsevišķā gadījumā jāpārbauda, vai ir ievērota nolēmuma izcelsmes valsts tiesu jurisdikcija. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, jautājumu par jurisdikciju un jautājumu par nolēmumu atzīšanu un izpildi nevajadzētu nodalīt.

Par Tiesas uzdoto ceturto jautājumu

107 Attiecībā uz iespējamo vajadzību pilnveidot vai precizēt pastāvošo judikatūru lielākā daļa valdību, kas Tiesai ir iesniegušas apsvērumus, vēlas, lai tām tiktu sniegti

paskaidrojumi par judikatūru, kas izriet no iepriekš minētā *AETR* sprieduma. Turklāt tās pašas valdības atbalsta nostāju, ko Apvienotās Karalistes valdība ir izteikusi rakstiskajos apsvērumos un saskaņā ar kuru būtu jāpārskata viens no šajā judikatūrā minētajiem kritērijiem, proti, kritērijs, kas attiecas uz apstākli, ka starptautiskas saistības attiecas uz jomu, uz kuru "lielā mērā" jau attiecas kopējie noteikumi. Spānijas valdība, piemēram, uzskata, ka Tiesai vajadzētu būt ļoti uzmanīgai, lai gadījumā, uz kuru attiecas šis lūgums sniegt atzinumu, piemērotu doktrīnu par netiešām ārējām kompetencēm, kas izstrādāta attiecībā uz lietām, kuras ir saistītas ar ekonomikas jomu, kurās piemērojami kritēriji ļoti atšķiras no tiem, kādi ir piemērojami starptautiskajās privāttiesībās. Īrija uzskata, ka, lai varētu konstatēt, ka pastāv netieša Kopienas ārējā kompetence, ir nepieciešama pilnīga saskaņošana.

- 108 Francijas valdība un Komisija savukārt uzskata, ka Kopienas ekskluzīvā kompetence izriet no tā, ka Jaunās Lugaņo konvencijas mērķis ir sadarbības sistēmu, kas ieviesta ar Regulu Nr. 44/2001, attiecināt uz trešām valstīm.
- 109 Visbeidzot, attiecībā uz to, vai nozīme ir tikai apstāklim, ka Paredzētā nolīguma mērķis ir pārņemt Kopienu tiesību normas, lielākā daļa valdību apgalvo, ka nekas dalībvalstīm neliedz pārņemt Kopienu tiesību aktu noteikumus savās starptautiskajās saistībās, attiecībā uz kurām nepastāv Kopienas ārējā kompetence. Galvenais jautājums ir, vai Paredzētais nolīgums varētu ietekmēt iekšējās Kopienu tiesību normas, nevis paralēlās kompetences kā tādas.

Tiesas nostāja

Par lūguma pieņemamību

- 110 Padomes iesniegtais lūgums sniegt atzinumu attiecas uz to, vai kompetence noslēgt Jauno Lugaņo konvenciju ir ekskluzīva vai dalīta.

- 111 Padome ir viena no EKL 300. panta 6. punktā paredzētajām iestādēm. Paredzētā nolīguma priekšmets un būtiskākās iezīmes, kā to pieprasa Tiesa (1979. gada 4. oktobra atzinums 1/78, *Recueil*, 2871. lpp., 35. punkts, un iepriekš minētais atzinums 2/94, 10.–18. punkts), ir pietiekami raksturotas.
- 112 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo interpretāciju tās atzinumu var saņemt par jautājumiem, kas attiecas uz kompetenču sadalījumu starp Kopienu un dalībvalstīm jautājumā par konkrēta nolīguma noslēgšanu ar trešām valstīm (kā visjaunāko skat. iepriekš minēto atzinumu 2/00, 3. punkts). Reglamenta 107. panta 2. punkts nostiprina šo interpretāciju.
- 113 No iepriekš izklāstītā izriet, ka lūgums sniegt atzinumu ir pieņemams.

Par būtību

Par Kopienas kompetenci noslēgt starptautiskus nolīgumus

- 114 Kopienas kompetence noslēgt starptautiskus nolīgumus var pastāvēt ne tikai tad, ja tā tieši ir piešķirta Līgumā, bet tā var izrietēt arī netieši no citiem Līguma noteikumiem un Kopienas iestāžu aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šiem noteikumiem (skat. iepriekš minēto *AETR* spriedumu, 16. punkts). Tiesa turklāt ir atzinusi, ka ikreiz, kad Kopienas tiesībās minētajām iestādēm ir piešķirta iekšēja kompetence noteikta mērķa īstenošanai, Kopienas kompetencē ir uzņemties starptautiskas saistības, kas nepieciešamas šī mērķa sasniegšanai, pat ja šajā sakarā nav tieša noteikuma (iepriekš minētais atzinums 1/76, 3. punkts, un atzinums 2/91, 7. punkts).

- 115 Šī Kopienas kompetence var būt ekskluzīva vai sadalīta starp Kopienu un dalībvalstīm. Attiecībā uz ekskluzīvo kompetenci Tiesa ir konstatējusi, ka iepriekš minētajā atzinumā 1/76 ir paredzēts gadījums, kurā iekšējo kompetenci atbilstoši var izmantot tikai vienlaicīgi ar ārējo kompetenci (skat. iepriekš minēto atzinumu 1/76, 4. un 7. punkts, un atzinumu 1/94, 85. punkts), un starptautiska nolīguma noslēgšana ir nepieciešama, lai sasniegtu Līguma mērķus, ko nebūtu iespējams sasniegt, izstrādājot autonomus noteikumus (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Dānija, 57. punkts).
- 116 Iepriekš minētā *AETR* sprieduma 17. punktā Tiesa iedibināja principu, ka tad, ja ir pieņemti kopējie noteikumi, dalībvalstīm vairs nav tiesību rīkoties ne individuāli, ne arī kolektīvi, lai attiecībā uz trešām valstīm uzņemtos saistības, kas ietekmē šos noteikumus. Arī šādā gadījumā Kopienai ir ekskluzīva kompetence noslēgt starptautiskus nolīgumus.
- 117 Šajā atzinumā paredzētajā gadījumā šis princips jāņem vērā, lai novērtētu, vai Kopienas ārējā kompetence ir ekskluzīva.
- 118 Iepriekš minētā atzinuma 2/91 11. punktā Tiesa ir norādījusi, ka minētais princips ir piemērojams arī tad, ja noteikumi tiek pieņemti jomās, kas nav saistītas ar kopējo politiku, un it īpaši jomās, kurās pastāv saskaņošanas noteikumi.
- 119 Tiesa šajā sakarā ir atgādinājusi, ka EKL 10. pants paredz, ka visās jomās, kas atbilst Līguma mērķiem, dalībvalstīm ir jāatvieglo Kopienas uzdevumu veikšana un jāatturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Līguma mērķu sasniegšanu (iepriekš minētais atzinums 2/91, 10. punkts).

- 120 Formulējot nostāju jautājumā par Starptautiskās darba organizācijas Konvencijas Nr. 170 par drošību, izmantojot darbā ķīmiskus produktus, III daļu, kas attiecas uz jomu, kuru jau lielā mērā reglamentē Kopienu tiesību normas, Tiesa ir ņēmusi vērā, ka šīs normas tika pieņemtas pakāpeniski vairāk nekā 25 gadu laikā, lai veiktu vēl pilnīgāku saskaņošanu, un to mērķis bija, pirmkārt, novērst šķēršļus tirdzniecībai, ko rada dalībvalstu tiesiskā regulējuma atšķirības, un, otrkārt, vienlaicīgi nodrošināt iedzīvotāju, kā arī vides aizsardzību. Tiesa ir secinājusi, ka šī minētās konvencijas daļa varēja ietekmēt šīs Kopienu tiesību normas un ka tādējādi dalībvalstis nevarēja uzņemties šādas saistības ārpus Kopienas (iepriekš minētais atzinums 2/91, 25. un 26. punkts).
- 121 Iepriekš minētajā atzinumā 1/94 un iepriekš minētajos "atvērtās gaisa telpas" spriedumos Tiesa ir izklāstījusi trīs gadījumus, kuros tā ir atzinusi Kopienas ekskluzīvo kompetenci. Šie trīs gadījumi, par kuriem tika izvērstas plašas diskusijas saistībā ar šo lūgumu sniegt atzinumu un uz kuriem ir dota norāde šī atzinuma 45. punktā, tomēr ir tikai piemēri, kuri formulēti atbilstoši konkrētām situācijām, ko Tiesa ir ņēmusi vērā.
- 122 Lemjot daudz vispārīgāk, Tiesa ir atzinusi Kopienas ekskluzīvo kompetenci gadījumā, ja dalībvalstu nolīguma noslēgšana ir pretrunā kopējā tirgus vienotībai un Kopienu tiesību vienveidīgai piemērošanai (iepriekš minētais *AETR* spriedums, 31. punkts) vai ja pašu pastāvošo Kopienas noteikumu, piemēram, likumdošanas aktu, kuros ir iekļauti noteikumi par attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem vai par konkrēta jautājuma pilnīgu saskaņošanu, rakstura dēļ jebkurš nolīgums šajā jautājumā noteikti ietekmētu Kopienu tiesību normas iepriekš minētā *AETR* sprieduma nozīmē (šajā sakarā skat. iepriekš minēto atzinumu 1/94, 95. un 96. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Dānija, 83. un 84. punkts).

- 123 Tiesa savukārt nav atzinusi Kopienas ekskluzīvo kompetenci, ja minimālais regulējums, kas ietverts gan Kopienā, gan starptautiskā līguma normās, nevar dalībvalstīm traucēt Kopienā tiesību pilnīgu piemērošanu (iepriekš minētais atzinums 2/91, 18. punkts). Tāpat arī Tiesa nav atzinusi Kopienas ekskluzīvās kompetences nepieciešamību, ko pamato risks, ka divpusēji nolīgumi rada traucējumus pakalpojumu sniegšanai iekšējā tirgū, norādot, ka neviens Līguma noteikums neliedz kopējos noteikumus, ko pieņem iestādes, vienoties par saskaņotām darbībām ar trešām valstīm, ne arī iepriekš noteikt, kā dalībvalstīm ir jāattiecas pret ārpuskopienas valstīm (iepriekš minētais atzinums 1/94, 78. un 79. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Dānija, 85. un 86. punkts).
- 124 Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka Kopienai ir tikai piešķirtā kompetence un ka līdz ar to kompetences esamībai, kas turklāt nav tieši paredzēta Līgumā un kas ir ekskluzīva, ir jābūt pamatotai ar secinājumiem, kas ir izdarīti, konkrēti analizējot saistību, kura pastāv starp Paredzēto nolīgumu un spēkā esošiem Kopienā tiesību aktiem un no kuras izriet, ka šāda nolīguma noslēgšana var ietekmēt Kopienā tiesību normas.
- 125 Dažos gadījumos pietiek pārbaudīt un salīdzināt jomas, uz kurām attiecas gan Kopienā tiesību normas, gan Paredzētais nolīgums, lai pārliecinātos, ka Kopienā tiesību normas nekādā veidā netiks ietekmētas (iepriekš minētais atzinums 1/94, 103. punkts, atzinums 2/92, 34. punkts un atzinums 2/00, 46. punkts).
- 126 Tomēr jomai, uz kuru attiecas starptautisks nolīgums, un jomai, ko reglamentē Kopienā tiesiskais regulējums, nav noteikti jābūt savstarpēji pilnībā atbilstošām. Tad, kad ir jānoskaidro, vai kritērijs, kas iekļauts frāzē "joma, uz kuru lielā mērā jau attiecas Kopienā noteikumi" (iepriekš minētais atzinums 2/91, 25. un 26. punkts), ir izpildīts, analīze ir jābalsta ne tikai uz konkrēto noteikumu piemērošanas jomu, bet arī uz to raksturu un saturu. Svarīgi arī ir ņemt vērā ne tikai attiecīgo jomu reglamentējošo Kopienā tiesību aktu faktisko stāvokli, bet arī to attīstības perspektīvas, ja to ir iespējams paredzēt šīs analīzes veikšanas brīdī (šajā sakarā skat. iepriekš minēto atzinumu 2/91, 25. punkts).

- 127 Tas, ka jāņem vērā ne tikai attiecīgās jomas apmērs, bet arī Kopienu tiesību normu raksturs un saturs, ir norādīts arī šī atzinuma 123. punktā minētajā Tiesas judikatūrā, saskaņā ar kuru gan Kopienu tiesību normās, gan starptautiska nolīguma noteikumos iekļautā minimālā regulējuma raksturs var liecināt par to, ka ietekmes nav, pat ja Kopienu tiesību normas un nolīguma noteikumi attiecas uz vienu un to pašu jomu.
- 128 Galu galā būtiski ir nodrošināt Kopienu tiesību normu vienveidīgu un saskaņotu piemērošanu un ar tām ieviestās sistēmas pareizu darbību, lai saglabātu Kopienu tiesību pilnīgu efektivitāti.
- 129 Iespējama iniciatīva izvairīties no pretrunām starp Kopienu tiesībām un Paredzēto nolīgumu neatbrīvo no pienākuma pirms šī nolīguma noslēgšanas noteikt, vai tas varētu ietekmēt Kopienu noteikumus (šajā sakarā it īpaši skat. iepriekš minēto atzinumu 2/91, 25. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Dānija, 101. un 105. punkts).
- 130 Šajā sakarā ir jānorāda — tas, ka nolīgumā ir iekļauta tā sauktā “nošķiršanas” klauzula, saskaņā ar kuru šis nolīgums neietekmē attiecīgo Kopienu tiesību aktu noteikumu piemērošanu dalībvalstīs, nav garantija tam, ka nolīguma noteikumi neietekmē Kopienu tiesību normas tikai tāpēc, ka ir ierobežota attiecīgā vienu vai otro noteikumu piemērošanas joma, bet gan tieši pretēji — var norādīt, ka šīs normas ir ietekmētas. Šāds mehānisms, kura mērķis ir novērst jebkādu konfliktus nolīguma izpildes laikā, pats par sevi nav noteicošs faktors, kas ļauj atrisināt jautājumu par to, vai Kopienai ir ekskluzīva kompetence, lai noslēgtu šo nolīgumu, vai arī šāda kompetence ir dalībvalstīm, proti, jautājumu, uz kuru atbilde ir jāsniedz pirms nolīguma noslēgšanas (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Dānija, 101. punkts).

- 131 Visbeidzot, juridiskajam pamatam, uz kuru ir balstīti Kopienu noteikumi, konkrētāk, EKL 65. pantā paredzētajam nosacījumam, kas attiecas uz pienācīgu iekšējā tirgus darbību, kā tādām nav nozīmes, pārbaudot, vai starptautisks nolīgums ietekmē Kopienu noteikumus. Iekšējā tiesiskā regulējuma juridisko pamatu faktiski nosaka tā galvenais elements, bet noteikums, kuru pārbauda, lai noskaidrotu, vai tas nav ietekmēts, var būt tikai šī regulējuma papildu elements. Kopienas ekskluzīvās kompetences mērķis ir saglabāt Kopienu tiesību aktu efektivitāti un pienācīgu ar šiem noteikumiem izveidoto sistēmu darbību neatkarīgi no iespējamiem ierobežojumiem, ko paredz Līguma noteikums, uz kuru iestādes ir balstījušās, lai pieņemtu šādus noteikumus.
- 132 Ja starptautisks nolīgums satur noteikumus, kas paredz dalībvalstu normatīvo aktu noteikumu saskaņošanu jomā, kurā Līgums neparedz šādu saskaņošanu, Kopienai nav kompetences, kas vajadzīga, lai varētu noslēgt šo nolīgumu. Šīs Kopienas ārējās kompetences robežas attiecas uz pašu šīs kompetences esamību, nevis uz tās ekskluzīvo raksturu.
- 133 No visa iepriekš minētā izriet, ka ir jāveic vispārēja un konkrēta analīze, lai pārbaudītu, vai Kopienas kompetencē ir noslēgt starptautisku nolīgumu un vai šī kompetence ir ekskluzīva. Šajā sakarā ir jāņem vērā ne tikai joma, uz kuru attiecas gan Kopienu tiesību normas, gan Paredzētā nolīguma noteikumi, ciktāl tie ir zināmi, bet arī šo normu un noteikumu raksturs un saturs, lai pārliecinātos, ka nolīgums nevar apdraudēt Kopienu tiesību normu vienveidīgu un saskaņotu piemērošanu un ar tiem izveidotās sistēmas pienācīgu darbību.

Par Kopienas kompetenci noslēgt Jauno Lugāno konvenciju

- 134 Lūgums sniegt atzinumu neattiecas uz to, vai Kopienas kompetencē vispār ir noslēgt Paredzēto nolīgumu, bet uz to, vai šī kompetence ir ekskluzīva vai dalīta. Šajā sakarā

pietiek konstatēt, ka Kopiena jau ir pieņēmusi iekšējās tiesību normas par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, proti, Regulu Nr. 44/2001, kas ir pieņemta, pamatojoties uz EKL 61. panta c) punktu un 67. panta 1. punktu, kā arī īpašus noteikumus, kas ir iekļauti nozaru tiesiskajos regulējumos, piemēram, Regulas Nr. 40/94 X sadaļu vai Direktīvas 96/71 6. pantu.

135 Regula Nr. 44/2001 tika pieņemta, lai starp dalībvalstīm, izņemot Dānijas Karalisti, aizstātu Briseles konvenciju. Konvencija attiecas uz civillietām un komerclietām atbilstoši tās piemērošanas jomai, kas ir noteikta šīs regulas 1. pantā. Tā kā šīs regulas mērķis un noteikumi lielā mērā ir pārņemti no minētās konvencijas, vajadzības gadījumā tiks izdarītas atsaucēs uz šīs konvencijas interpretāciju, ko ir sniegusi Tiesa.

136 Paredzētā nolīguma mērķis ir aizstāt Lugāno konvenciju, kas Regulas Nr. 44/2001 piektajā apsvērumā ir nosaukta par "Briseles konvencijas paralēlo konvenciju".

137 Kaut arī dokuments, kas sagatavots abu minēto konvenciju pārskatīšanas darba rezultātā, kā arī sarunu par Jauno Lugāno konvenciju vešanas norādījumi ir zināmi, ir svarīgi norādīt, ka nav īstas pārliecības par galīgo dokumentu, kas tiks pieņemts.

138 Gan Regulai Nr. 44/2001, gan Paredzētajam nolīgumam ir divas galvenās daļas. Minētā nolīguma pirmajā daļā ir iekļautas tādas normas par tiesu jurisdikciju, kādas ir iekļautas Regulas Nr. 44/2001 II nodaļā, un īpaši noteikumi, kas norādīti šī atzinuma 134. punktā. Otrajā daļā ir iekļautas tādas normas par nolēmumu atzīšanu

un izpildi, kādas ir iekļautas Regulas Nr. 44/2001 III nodaļā. Šīs abas daļas ir jāaplūko atsevišķi.

— Par normām par tiesu jurisdikciju

- 139 Normas par tiesu jurisdikciju uzdevums ir konkrētā gadījumā noteikt, kuras tiesas jurisdikcijā ir strīda izskatīšana. Tādējādi normā ir iekļauts kritērijs, kas ļauj strīdu “piesaistīt” tiesai, kas tiks atzīta par tiesu, kurai ir jurisdikcija. Piesaistes kritēriji visbiežāk atšķiras atkarībā no strīda priekšmeta. Taču var tikt ņemta vērā arī prasības iesniegšanas diena, prasītājam vai atbildētājam piemītošās raksturīgās īpašības vai arī jebkurš cits apstāklis.
- 140 Dažādās tiesību sistēmās izmantoto piesaistes kritēriju daudzveidība rada jurisdikcijas normu kolīzijas. Tos var reglamentēt noteikti *lex fori* noteikumi vai vairākām tiesību sistēmām kopēji vispārējie principi. Var būt arī tā, ka likums ļauj prasītājam izvēlēties vienu no vairākām tiesām, kuru jurisdikcija ir noteikta, ņemot vērā vairākus atšķirīgus piesaistīšanas kritērijus.
- 141 No iepriekš minētā izriet, ka starptautisks tiesiskais regulējums, kas satur normas, kuras ļauj atrisināt kolīzijas starp dažādām normām par jurisdikciju, kas atsevišķās tiesību sistēmās ir izstrādātas, izmantojot atšķirīgus piesaistes kritērijus, var veidot īpaši sarežģītu sistēmu, kurai, lai tā būtu saskaņota, ir jābūt, cik vien iespējams, vispārējai. Necīgākais trūkums šajās normās faktiski varētu radīt ne tikai tādu situāciju, kad viena un tā paša strīda izskatīšana vienlaicīgi ir vairāku tiesu

jurisdikcijā, bet arī tādu situāciju, kurā netiek nodrošināta nekāda tiesiskā aizsardzība, jo nevienai tiesai nevar atzīt jurisdikciju šāda strīda risināšanai.

- 142 Starptautiskos nolīgumos, ko dalībvalstis vai Kopiena ir noslēgušas ar trešām valstīm, iekļautajās normās par jurisdikcijas konfliktiem noteikti paredz kritērijus ne tikai trešo valstu, bet arī dalībvalstu tiesu jurisdikcijas noteikšanai, un tādējādi tās attiecas uz jautājumiem, ko reglamentē Regula Nr. 44/2001.
- 143 Šīs regulas un it īpaši tās II nodaļas mērķis ir vienādot normas par tiesu jurisdikciju civillietās un komercietās ne tikai saistībā ar Kopienas iekšējiem strīdiem, bet arī saistībā ar strīdiem, kuriem piemīt kāds ārvalstu elements, lai novērstu šķēršļus iekšējā tirgus darbībai, ko varētu radīt atšķirības valstu tiesību aktos šajā jautājumā (skat. Regulas Nr. 44/2001 otro apsvērumu un attiecībā uz Briseles konvenciju — 2005. gada 1. marta spriedumu lietā *C-281/02 Owusu*, Krājums, I-1383. lpp.; 34. punkts).
- 144 Minētajā regulā ir iekļauts normu kopums, kas veido vispārēju sistēmu un kas ir piemērojamas ne tikai attiecībās starp dažādām dalībvalstīm, jo tās attiecas gan uz tiesvedībām, kas notiek dažādu dalībvalstu tiesās, gan uz nolēmumiem, kurus ir pieņēmušas kādas dalībvalsts tiesas, lai tos atzītu un izpildītu citā dalībvalstī, bet arī attiecībās starp dalībvalsti un trešo valsti.
- 145 Lemjot jautājumu par Briseles konvenciju, Tiesa šajā sakarā atgādināja, ka, lai varētu piemērot normas par jurisdikciju, ir vajadzīgs ārvalstu elements un ka — Briseles konvencijas 2. panta piemērošanai — konkrēto tiesisko attiecību starptautisko raksturu ne vienmēr nosaka vairāku līgumslēdzēju valstu iesaistīšana strīda priekšmeta vai strīda dalībnieku attiecīgā domicila dēļ. Līgumslēdzējas valsts un

trešās valsts dalība, ņemot vērā, piemēram, prasītāja vai atbildētāja domicilu pirmajā valstī un to, ka strīds faktiski ir radies otrajā valstī, arī var piešķirt konkrētām tiesiskajām attiecībām starptautisku raksturu. Šī situācija varētu līgumslēdzējā valstī radīt jautājumus par jurisdikciju starptautiskajā sistēmā, kas precīzi atbilst vienam no Briseles konvencijas mērķiem, kā tas izriet no tās preambulas trešā apsvēruma (iepriekš minētais spriedums lietā *Owusu*, 25. un 26. punkts).

- 146 Tiesa cita starpā ir konstatējusi, ka Briseles konvencijas normas jautājumā par izņēmuma jurisdikciju vai jurisdikcijas noteiktu atlikšanu arī var attiekties uz tiesiskām attiecībām, kurās ir iesaistīta tikai līgumslēdzēja valsts un viena vai vairākas trešās valstis (iepriekš minētais spriedums lietā *Owusu*, 28. punkts). Tiesa arī attiecībā uz Briseles konvencijas normām jautājumā par *lis pendens* un savstarpēji saistītām lietām vai atzīšanu un izpildi, kuras attiecas uz tiesvedību dažādu līgumslēdzēju valstu tiesās vai uz nolēmumiem, ko kāda līgumslēdzēja valsts ir pieņēmusi, lai tos atzītu un izpildītu citā līgumslēdzējā valstī, ir norādījusi, ka strīdiem, uz kuriem attiecas tiesvedība vai nolēmumi, var būt starptautisks raksturs, iesaistot līgumslēdzēju valsti un trešo valsti, un šī iemesla dēļ tie var radīt pamatu izmantot vispārējo jurisdikcijas normu, kas minēta Briseles konvencijas 2. pantā (iepriekš minētais spriedums lietā *Owusu*, 29. punkts).

- 147 Šajā kontekstā jākonstatē, ka Regulā Nr. 44/2001 ir iekļauti noteikumi, kas reglamentē tās attiecības ar citiem Kopienas tiesību aktu noteikumiem, kas jau ir pieņemti vai kas vēl tikai tiks pieņemti. Tādējādi tās 67. pantā ir paredzēts, ka tiek saglabāta iespēja piemērot noteikumus, kas reglamentē jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi specifiskās lietās un kas ir iekļauti Kopienas aktos vai valsts tiesību aktos, kuri ir saskaņoti, izpildot šādus aktus. Minētās regulas 71. panta 1. punkts arī saglabā iespēju piemērot konvencijas, kas reglamentē tādu pašu jautājumu kā iepriekšējie noteikumi un kurās dalībvalstis jau ir līgumslēdzējas puses. Šajā sakarā no tā paša panta 2. punkta a) apakšpunkta izriet, ka regula neliedz tās

dalībvalsts tiesai, kas ir šādas konvencijas līgumslēdzēja puse, savu jurisdikciju pamatot ar minēto konvenciju, pat ja atbildētāja domicils ir dalībvalstī, kura nav minētās konvencijas līgumslēdzēja puse.

148 Ņemot vērā Regulā Nr. 44/2001 izstrādātās jurisdikcijas konfliktu risināšanas normu sistēmas vispārējo un saskaņoto raksturu, tās 4. panta 1. punkts, kas noteic, ka tad, "ja atbildētāja domicils nav kādā dalībvalstī, katras dalībvalsts tiesas jurisdikciju saskaņā ar 22. un 23. pantu nosaka attiecīgās valsts tiesību akti", ir interpretējams tādā veidā, ka tas ietilpst sistēmā, kas ieviesta ar šo regulu, jo tas reglamentē konkrēto situāciju, izmantojot norādi uz tās dalībvalsts tiesību aktiem, kuras tiesā lieta ir nodota izskatīšanai.

149 Runājot par šo norādi uz konkrētiem valsts tiesību aktiem, pat ja pieņem, ka tie varētu pamatot dalībvalstu kompetenci noslēgt starptautisku nolīgumu, jāsecina, ka, ņemot vērā minētā 4. panta 1. punkta redakciju, vienīgais kritērijs, ko var izmantot, ir atbildētāja domicils, ja vien nav piemērojams minētās regulas 22. un 23. pants.

150 Turklāt, pat ievērojot Regulas Nr. 44/2001 4. panta 1. punktā izklāstīto normu, Paredzētais nolīgums tomēr varētu nonākt pretrunā citiem šīs regulas noteikumiem. Tādējādi attiecībā uz juridisku personu, kas ir atbildētāja prāvā un kuras domicils atrodas ārpus dalībvalsts, šis nolīgums, kā kritēriju izmantojot atbildētāja domicilu, varētu nonākt pretrunā minētās regulas noteikumiem, kas attiecas uz filiālēm, aģentūrām vai citiem uzņēmumiem, kuri nav juridiskas personas, piemēram, 9. panta 2. punktu saistībā ar strīdiem par apdrošināšanas līgumiem, 15. panta 2. punktu saistībā ar strīdiem par patērētāju noslēgtiem līgumiem vai 18. panta 2. punktu saistībā ar strīdiem par individuāliem darba līgumiem.

- 151 Tādējādi jau no Regulas Nr. 44/2001 pārbaudes vien izriet, ka tajā paredzētās vispārējās un saskaņotās jurisdikcijas normu sistēmas dēļ jebkurš starptautisks nolīgums, ar kuru arī tiek izveidota tāda vispārēja ar jurisdikcijas konfliktu saistītu normu sistēma, kāda ir izstrādāta šajā regulā, varētu ietekmēt minētās normas par jurisdikciju. Tomēr, lai noskaidrotu, vai šis secinājums ir pareizs, ir jāturpina analīze, pārbaudot Paredzēto nolīgumu.
- 152 Jaunajai Lugāno konvencijai būšot tāds pats priekšmets, kāds Regulai Nr. 44/2001, bet tai ir plašāka teritoriālā piemērojamība. Tās noteikumos ir īstenota tāda pati sistēma kā Regulā Nr. 44/2001, izmantojot tās pašas normas par jurisdikciju, kas, kā to uzskata vairums valdību, kuras Tiesā ir iesniegušas apsvērumus, garantē abu tiesību instrumentu saskaņotību un tādējādi novērš jebkādu risku, ka šī konvencija varētu ietekmēt Kopienu tiesību normas.
- 153 Tomēr, kaut arī Kopienu tiesību normu un Paredzētā nolīguma noteikumu identiskais priekšmets un formulējums ir faktori, kas jāņem vērā, pārbaudot, vai šis nolīgums ietekmē minētās normas, šie faktori vieni paši nenorāda uz to, ka šāda ietekme nepastāv. Vienādu jurisdikcijas normu piemērošanas rezultātā panāktā saskaņotība nenozīmē, ka ietekme nepastāv, jo Paredzētajā nolīgumā iekļautas jurisdikcijas normas piemērošanas rezultātā strīda izskatīšana var būt nevis saskaņā ar Regulu Nr. 44/2001 noteiktas tiesas, bet citas tiesas jurisdikcijā. Tādējādi, tā kā Jaunajā Lugāno konvencijā ir iekļauti pantī, kas ir identiski Regulas Nr. 44/2001 22. un 23. pantam un, pamatojoties uz kuriem, strīda izskatīšana ir trešās valsts, kas ir šīs konvencijas līgumslēdzēja puse, tiesas jurisdikcijā, kaut arī atbildētāja domicils ir dalībvalstī, gadījumā, ja konvencija nebūtu pieņemta, strīda izskatīšana būtu šīs dalībvalsts tiesas jurisdikcijā, savukārt konvencijas pieņemšanas gadījumā strīda izskatīšana būs trešās valsts tiesas jurisdikcijā.
- 154 Jaunajā Lugāno konvencijā būšot iekļauta nošķiršanas klauzula, kas ir līdzīga pašreizējās konvencijas 54.b pantā iekļautajai klauzulai. Tomēr, kā tas ir norādīts šī atzinuma 130. punktā, šāda klauzula, kuras mērķis ir novērst konfliktus, kas varētu rasties, piemērojot divus tiesību instrumentus, pati par sevi pirms Paredzētā

nolīguma noslēgšanas nevar sniegt atbildi uz jautājumu, vai tā noslēgšana ir Kopienas ekskluzīvajā kompetencē. Šāda klauzula tieši pretēji var norādīt uz risku, ka šī nolīguma noteikumi varētu ietekmēt Kopienas tiesību normas.

- 155 Kā to ir norādījusi Komisija, starptautisko privāttiesību jomā noslēgtā starptautiskā nolīgumā iekļauta nošķiršanas klauzula ir īpaša, un tā atšķiras no klasiskās nošķiršanas klauzulas. Šajā gadījumā mērķis nav nodrošināt, ka Regula Nr. 44/2001 tiek piemērota ikreiz, kad tas ir iespējams, bet gan saskaņotā veidā reglamentēt attiecības starp šo regulu un Jauno Lugāno konvenciju.
- 156 Turklāt jāsecina, ka Lugāno konvencijas 54.b panta 1. punktā iekļautajai nošķiršanas klauzulai ir izņēmumi, kas ir paredzēti šī paša panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā.
- 157 Tādējādi Lugāno konvencijas 54.b panta 2. punkta a) apakšpunkts paredz, ka tā jebkurā gadījumā ir piemērojama tad, ja atbildētāja domicils ir valstī, kas ir šīs konvencijas līgumslēdzēja puse, bet kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts. Piemēram, gadījumā, kad atbildētājs ir juridiska persona, kurai dalībvalstī ir filiāle, aģentūra vai cits uzņēmums bez juridiskas personas statusa, šis noteikums var ietekmēt Regulas Nr. 44/2001 piemērošanu un it īpaši tās 9. panta 2. punktu saistībā ar strīdiem par apdrošināšanas līgumiem, 15. panta 2. punktu saistībā ar strīdiem par patērētāju noslēgtiem līgumiem vai 18. panta 2. punktu saistībā ar strīdiem par individuāliem darba līgumiem.
- 158 Tas pats attiecas arī uz diviem pārējiem izņēmumiem no Lugāno konvencijā paredzētās nošķiršanas klauzulas, proti, tā saskaņā ar 54.b panta 2. punkta a) apakšpunkta beigu daļu ir piemērojama tad, ja šīs konvencijas 16. un 17. pants,

no kuriem pirmais attiecas uz izņēmuma jurisdikciju, bet otrais — uz jurisdikcijas atlikšanu, noteic, ka jurisdikcija ir līgumslēdzējas valsts, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, tiesām, un — saskaņā ar 54.b panta 2. punkta b) apakšpunktu, kas attiecas uz *lis pendens* un savstarpēji saistītām lietām, kā paredzēts šīs pašas konvencijas 21. un 22. pantā, — ja pieteikumi ir iesniegti līgumslēdzējā valstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, un līgumslēdzējā valstī, kas ir tās dalībvalsts. Minētās konvencijas piemērošana atbilstoši izņēmumiem var liegt piemērot Regulā Nr. 44/2001 paredzētās normas par jurisdikciju.

159 Dažas valdības, tostarp Portugāles valdība, apgalvo, ka šo dažu izņēmumu dēļ nevajadzētu apšaubīt dalībvalstu kompetenci noslēgt Paredzēto nolīgumu, jo tā ir jānosaka šī nolīguma galvenajiem noteikumiem. Tāpat arī Īrija norāda, ka pietiek, ja Kopiena viena pati ar sarunu palīdzību formulē noteikumu par šiem izņēmumiem, dalībvalstu kompetencē atstājot pārējo minētā nolīguma noteikumu noslēgšanu.

160 Tomēr ir jāuzsver, ka Paredzētā nolīguma galvenie noteikumi, kā ir norādīts šī atzinuma 151.–153. punktā, var ietekmēt Regulā Nr. 44/2001 paredzēto normu par jurisdikciju vispārējo un saskaņoto raksturu. Izņēmumi no nošķiršanas klauzulas, kā arī Īrijas pieprasītā Kopienas dalība sarunās liecina par to, ka konkrētajos apstākļos Kopienas tiesību normas ir ietekmētas.

161 Analizējot Jaunās Lugāno konvencijas noteikumus, kas attiecas uz normām par jurisdikciju, jāsecina, ka šie noteikumi ietekmē Kopienas tiesību normu vienveidīgu un saskaņotu piemērošanu jautājumā par tiesu jurisdikciju un ar tiem izveidotās sistēmas pienācīgu darbību.

— Par normām, kas attiecas uz nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās

162 Lielākā daļa valdību, kas Tiesā ir iesniegušas apsvērumus, apgalvo, ka normas par nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās veido jomu, kas ir nošķirama no tās jomas, kuru veido normas par jurisdikciju, kā rezultātā analīze par to, vai Paredzētais nolīgums ietekmē Kopienų tiesību normas, var būt atšķirīga. Šajā sakarā tās uzsver, ka Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas joma ir ierobežota, jo jāatzīst ir tikai citās dalībvalstīs pieņemti nolēmumi, un ka jebkurš nolīgums, kuram ir atšķirīga piemērošanas joma, ciktāl tas attiecas uz “ārpuskopienas valstu” nolēmumiem, nevarētu ietekmēt Kopienų tiesību normas.

163 Tomēr, kā to apgalvo citas valdības, kā arī Parlaments un Komisija, jāsecina, ka Regulā Nr. 44/2001 iekļautās normas par jurisdikciju un normas par nolēmumu atzīšanu un izpildi neveido atšķirīgu un patstāvīgu normu kopumu, bet ir cieši saistītas. Kā Komisija to atgādināja tiesas sēdē, vienkāršotu atzīšanas un izpildes mehānismu, kas ir paredzēts minētās regulas 33. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru dalībvalstīs pieņemtus nolēmumus atzīst pārējās dalībvalstīs, neizmantojot nekādu procedūru, kā rezultātā atbilstoši tās pašas regulas 35. panta 3. punktam principā netiek pārbaudīta nolēmuma izcelsmes dalībvalsts tiesu jurisdikcija, pamato dalībvalstu savstarpēja palāvība un it īpaši valsts, kurā atzīšana tiek prasīta, tiesneša palāvība uz izcelsmes valsts tiesnesi, ņemot vērā minētās regulas II nodaļā iekļautās normas par tiešo jurisdikciju. Ženāra [Jenard] sniegtajā ziņojumā par Briseles konvenciju (OV 1979, C 59, 1. lpp., 46. punkts.) bija norādīts, ka “II nodaļā paredzētās īpaši stingrās normas par jurisdikciju un garantijas, ko tā 20. pantā paredz atbildētājam, kas neierodas uz tiesas sēdi, ļāva tiesnesim, kuram ir lūgts atzīt vai pieprasīt izpildīt nolēmumu, vairs nepārbaudīt izcelsmes valsts tiesas jurisdikciju”.

- 164 Vairāki Regulas Nr. 44/2001 noteikumi liecina par saikni, kas pastāv starp nolēmumu atzīšanu un izpildi un normām par jurisdikciju. Tādējādi nolēmuma izcelsmes valsts tiesas jurisdikcijas pārbaude izņēmuma kārtā ir saglabāta atbilstoši regulas 35. panta 1. punktam, ja jautājums ir par minētās regulas noteikumiem par izņēmuma jurisdikciju un jurisdikciju saistībā ar apdrošināšanas līgumu noslēgšanu un patērētāju noslēgtiem līgumiem. Arī tās pašas regulas 71. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 72. pants paredz šādu saikni starp normām par jurisdikciju un normām par minēto nolēmumu atzīšanu un izpildi.
- 165 Regulas Nr. 44/2001 noteikumi paredz, ka varētu rasties kolīzijas starp nolēmumiem, ko dažādas tiesas pieņēmušas attiecībā uz tiem pašiem lietas dalībniekiem. Tādējādi minētās regulas 34. panta 3. punkts noteic, ka nolēmumu neatzīst, ja tas ir pretrunā citam nolēmumam, kas ir pieņemts prāvā starp tiem pašiem lietas dalībniekiem dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana, savukārt tā paša panta 4. punktā ir paredzēts, ka nolēmumu neatzīst, ja tas ir pretrunā agrākam nolēmumam, kas ir pieņemts citā dalībvalstī vai trešā valstī, kura ir iesaistīta tajā pašā prasībā un prāvā starp tiem pašiem lietas dalībniekiem, ar noteikumu, ka agrākais nolēmums atbilst nosacījumiem, kas izvirzīti tā atzīšanai izpildes dalībvalstī.
- 166 Turklāt, kā ir norādīts šī atzinuma 147. punktā, minētās regulas 67. pants reglamentē ne tikai ar to izveidotās sistēmas attiecības ar citiem Kopienu tiesību aktu noteikumiem, kas jau ir pieņemti vai kas tiks pieņemti, bet arī ar pastāvošajām konvencijām, kas ietekmē Kopienu tiesību normas par atzīšanu un izpildi, neatkarīgi no tā, vai šajās konvencijās ir iekļautas normas par jurisdikciju vai noteikumi par nolēmumu atzīšanu un izpildi.
- 167 Attiecībā uz Regulas Nr. 44/2001 71. pantā paredzētajām konvencijām, kurās dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses, šī panta 2. punkta b) apakšpunkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka "spriedumi [nolēmumi], ko kādā dalībvalstī ir taisījusi tiesa, kurai lietas jurisdikcija pamatota ar konvenciju kādā konkrētā jautājumā, jāatzīst un jāizpilda

citā dalībvalstī saskaņā ar šo regulu”. Šī paša noteikuma otrajā daļā ir noteikts, ka “ja tāda konvencija kādā konkrētā jautājumā, kuras līgumslēdzējas puses ir gan izcelsmes dalībvalsts, gan sprieduma [nolēmuma] izpildītāja dalībvalsts, nosaka spriedumu [nolēmumu] atzišanas un izpildes nosacījumus, piemēro šos nosacījumus”. Visbeidzot, minētās regulas 72. pants noteic, ka tā “neietekmē nolīgumus, ar ko dalībvalstis pirms regulas stāšanās spēkā saskaņā ar Briseles konvencijas 59. pantu apņēmas neatzīt spriedumus [nolēmumus], kuri pieņemti minētās konvencijas citās līgumslēdzējās valstīs pret atbildētājiem, kā domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta atrodas kādā trešā valstī, ja minētās konvencijas 4. pantā noteiktajos gadījumos spriedumu [nolēmumu] var pamatot tikai ar jurisdikciju, kas norādīta minētās konvencijas 3. panta otrajā daļā”.

168 Tādējādi, pārbaudot tikai Regulu Nr. 44/2001, jāsecina, ka, ņemot vērā ar to izveidoto vispārējo un saskaņoto sistēmu jautājumā par nolēmumu atzīšanu un izpildi, tāds nolīgums kā Paredzētais nolīgums, kurā ir iekļauti noteikumi par tiesu jurisdikciju vai par nolēmumu atzīšanu un izpildi, varētu ietekmēt minētās normas.

169 Tā kā nav zināms Jaunās Lugāno konvencijas galīgais teksts, tas, vai šī konvencija varētu ietekmēt Kopienas tiesību normas, tiks pārbaudīts, kā piemērus ņemot vērā pašreizējās Lugāno konvencijas noteikumus.

170 Pašreizējās Lugāno konvencijas 26. panta pirmā daļa paredz principu, ka līgumslēdzējā valstī pieņemtus nolēmumus atzīst citās līgumslēdzējās valstīs, neizmantojot nekādu procedūru. Šāds princips ietekmē Kopienas tiesību normas, jo tas paplašina jomu, kad nolēmumi tiek atzīti, neizmantojot nekādu procedūru, tādējādi palielinot to gadījumu skaitu, kuros tiek atzīti nolēmumi, ko pieņēmušas to valstu tiesas, kas nav Kopienas dalībvalstis, kuru jurisdikcija neizriet no Regulas Nr. 44/2001 noteikumiem.

- 171 Šķiet, ka tādas nošķiršanas klauzulas esamība Paredzētajā nolīgumā kā Lugāno konvencijas 54.b panta 1. punktā iekļautā klauzula, kā tas izriet no šī atzinuma 130. un 154. punkta, nevarētu mainīt šo secinājumu par to, vai minētā nolīguma noslēgšana ir Kopienas ekskluzīvajā kompetencē.
- 172 No visa iepriekš minētā izriet, ka Kapienu tiesību normas, kas attiecas uz nolēmumu atzišanu un izpildi, nevar nodalīt no tām, kuras attiecas uz tiesu jurisdikciju un ar kurām tās kopīgi veido vispārēju un saskaņotu sistēmu, un ka Jaunā Lugāno konvencija ietekmētu Kapienu tiesību normu vienveidīgu un saskaņotu piemērošanu gan jautājumā par tiesu jurisdikciju, gan nolēmumu atzišanu un izpildi un pienācīgu ar šīm normām izveidotās vispārējās sistēmas darbību.
- 173 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Jaunās Lugāno konvencijas noslēgšana ir Kopienas ekskluzīvajā kompetencē.

Tā rezultātā Tiesa (plēnums) sniedz šādu atzinumu:

Jaunās Lugāno konvencijas par jurisdikciju un nolēmumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās noslēgšana tādā veidā, kā tas ir paredzēts lūguma sniegt atzinumu 8.–12. punktā, kuri ir izklāstīti šī atzinuma 26. punktā, pilnībā ir Eiropas Kopienas ekskluzīvajā kompetencē.

[Paraksti]